

Broj: 21/3215-32

Podgorica, 30.11.2021. godine

Na osnovu člana 43 stav 3 tačka 4 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 19 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 61/21) i člana 12 stav 1 tačka 2 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), u postupku po Zahtjevu DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica, za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad za period 01.01.2022-31.12.2022. godine, Odbor Agencije, na sjednici održanoj 30. novembra 2021. godine, donio je

## **O D L U K U**

### **o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2022-31.12.2022. godina**

1. DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica utvrđuje se regulatorno dozvoljeni prihod koji se transponuje u naknade u iznosu od **709.935,33 €**.
2. Prihod iz tačke 1 dispozitiva ove odluke je ukupni godišnji prihod koji pokriva ukupne troškove poslovanja u iznosu od 773.996,55 €, troškove amortizacije u iznosu od 23.019,29 €, izdatke za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti u iznosu od 43.262,85 €, razumnu dobit od obavljanja energetske djelatnosti u iznosu od 10.216,75 €, umanjeno za ostale prihode u iznosu od 27.555,83 € i korekcije iz prethodnog perioda u ukupnom iznosu od 113.004,28 €, u korist korisnika usluga Operatora tržišta.
3. Prihod iz tačke 1 dispozitiva ove odluke nadoknađuje se od:
  - a) povlašćenih proizvođača električne energije po osnovu servisiranja električne energije u iznosu od **248.477,37 €**,
  - b) operatora prenosnog sistema električne energije po osnovu balansnog obračuna u iznosu od 141.987,07 € i po osnovu voznih redova u iznosu od 42.596,12 €, odnosno ukupno **184.583,19 €**,

- c) operatora distributivnog sistema električne energije po osnovu balansnog obračuna u iznosu od 70.993,53 € i po osnovu voznih redova u iznosu od 21.298,06 €, odnosno ukupno **92.291,59 €**,
  - d) snabdjevača, kupaca samosnabdjevača i snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca po osnovu balansnog obračuna u iznosu od 70.993,53 € i po osnovu voznih redova u iznosu od 15.973,55 €, odnosno ukupno **86.967,08 €**,
  - e) proizvođača električne energije koji su balansno odgovorni po osnovu balansnog obračuna u iznosu 70.993,53 € i po osnovu voznih redova u iznosu od 15.973,55 €, odnosno ukupno **86.967,08 €**,
  - f) trgovaca električnom energijom po osnovu voznih redova u iznosu od **10.649,03 €**.
4. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju povlašćeni proizvođači utvrđuje se u iznosu od **0,0702 c€/kWh**, na osnovu prihoda iz tačke 3 podtačka a dispozitiva ove odluke i proizvodnje električne energije od 353.938.027 kWh.
  5. Naknada za rad operatora tržišta, koju plaća operator prenosnog sistema utvrđuje se u iznosu od **15.381,93 €/mjesec**, na osnovu prihoda iz tačke 3 podtačka b dispozitiva ove odluke.
  6. Naknada za rad operatora tržišta, koju plaća operator distributivnog sistema utvrđuje se u iznosu od **7.690,97 €/mjesec**, na osnovu prihoda iz tačke 3 podtačka c dispozitiva ove odluke.
  7. Naknada za rad operatora tržišta, koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači i snabdjevač posljednjeg izbora i ranjivih kupaca utvrđuje se u iznosu od **0,0029 c€/kWh**, na osnovu prihoda iz tačke 3 podtačka d dispozitiva ove odluke i količine električne energije od 2.986.910.000 kWh.
  8. Naknada za rad operatora tržišta koju snabdjevač koji je imao status javnog snabdjevača naplaćuje od krajnjih kupaca dok se primjenjuju Zakonom o energetici propisana ograničenja formiranja cijena, utvrđuje se u iznosu od **0,0088 €/kupcu/mjesecu**, na osnovu naknade za rad operatora tržišta, koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači i snabdjevač posljednjeg izbora i ranjivih kupaca u iznosu od 0,0029 c€/kWh iz tačke 7 dispozitiva ove odluke, količine električne energije od 1.411.698.248 kWh i broja kupaca 387.433.

9. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju proizvođači koji su balansno odgovorni utvrđuje se iznosu od **0,0028 c€/kWh**, na osnovu prihoda iz tačke 3 podtačka e dispozitiva ove odluke i količine električne energije od 3.123.655.306 kWh.
10. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju trgovci utvrđuje se u iznosu od **110,93 €/mjesec/trgovac**, na osnovu prihoda iz tačke 3 podtačka f dispozitiva ove odluke, i broja trgovaca 8.
11. Ova odluka objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

### **O b r a z l o ž e n j e**

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu Agencija), u postupku po zahtjevu energetskeg subjekta, utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, i naknadu za rad operatora tržišta, u skladu sa članom 43 stav 3 tačka 4 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), (u daljem tekstu: Zakon).

Članom 59 stav 1 Zakona propisano je da se zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade operatora tržišta podnosi najkasnije četiri mjeseca prije isteka perioda važenja odluke o utvrđivanju cijena. U skladu sa navedenim članom i članom 14 stav 1 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 61/21) (u daljem tekstu: Metodologija) DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica (u daljem tekstu: COTEE) je 31.08.2021. godine, u zakonom utvrđenom roku, podnio Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za 2022. godinu, broj 21/1355-1 od 30.08.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-1 (u daljem tekstu: Zahtjev).

Članom 20 Metodologije propisano je da prvi regulatorni period u skladu sa ovom metodologijom počinje 01.01.2022. godine i traje do 31.12.2022. godine.

Uz Zahtjev je dostavljena sljedeća dokumentacija: Detaljan obračun predloženog prihoda i naknade; Obračun amortizacije za period 01.01.2022-31.12.2022. godina; Ugovor o pružanju usluge registracije, broj 21/1352-1 od 30.08.2021. godine; Ponuda za kredit za nabavku poslovnog prostora od NLB banke, broj 21/1345-1 od 26.08.2021. godine; Elektronska komunikacija u vezi nabavke „Market Management System“, broj 21/1215-1 od 02.08.2021. godine; Dopis od „Korona“ d.d. u vezi <sup>3</sup>

„Market Management System“ broj 21/1215-2 od 10.08.2021. godine; Analitičke kartice računa za period 01.01.2020-31.12.2020. godine: 4980 – Iznos poreza na dobit koji se plaćaju u narednim.; 4990 – Ostala pasivna vremenska razgraničenja – avans; 5120 – Troškovi materijala za održavanje higijene; 5121 – Troškovi kancelarijskog materijala; 5123 – Troškovi alata i inventara; 5124 – Troškovi ostalog materijala; 5129 – Drugi troškovi režijskog materijala; 5130 – Troškovi električne energije; 5132 – Troškovi upotrebljene vode; 5133 – Troškovi goriva za vozila; 5200 – Troškovi neto zarada; 5201 – Troškovi poreza na zarade; 5204 – Troškovi neto naknada po članu 42 kolekt. ugovora; 5210 – Troškovi doprinosa za PIO; 5211 – Troškovi doprinosa ostalih: zdrav, nezap, dadatn.; 5260 – Troškovi naknada članovima upravnog odbora i nadzornog odbora; 5293 – Naknade troškova prevoza na službenom putu; 5296 – Isplate za 8. Mart, Novu godinu d r; 5297 – Putni nalog - Dnevnice; 5299 – Ostale naknade troškove zaposlenima, poslodavcu i drugim; 5312 – Troškovi PTT usluga u zemlji; 5320 – Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava u zemlji; 5329 – Drugi troškovi usluga održavanja; 5334 – Troškovi zakupa poslovnog prostora; 5391 – Troškovi komunalnih usluga; 5400 – Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja obračunati; 5501 – Troškovi advokatskih usluga; 5502 – Troškovi usluga čišćenja; 5503 – Troškovi računovodstvene revizije; 5504 – Troškovi savetovanja i drugih intelektualnih usluga PR; 5505 – Troškovi intelektualnih usluga fizičkih lica; 5506 – Troškovi komunalnih usluga; 5507 – Troškovi sponzorstva, donacije; 5509 – Troškovi drugih neproizvodnih usluga; 5510 – Troškovi reprezentacije u zemlji; 5520 – Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava; 5524 – Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada; 5530 – Troškovi platnog prometa u zemlji; 5532 – Troškovi platnog prometa u inostranstvu; 5540 – Troškovi članarina poslovnim udruženjima; 5541 – Prirez na porez; 5549 – Drugi troškovi članarina pretplate sl.L; 5554 – Troškovi taksa (admin. sudske repub); 5565 – Troškovi doprinosa za sindikat; 5569 – Drugi troškovi doprinosa; 5592 – Troškovi taksi sudski, administrativni, lokalni; 5599 – Drugi nematerijalni troškovi; 5510 – Rashodi po osnovu materijalno beznačajnih efekata; 5990 Prenos nabavne vrijednosti prodane robe; 60301 – Prihodi RDP ino partneri; 610221 Prihodi RDP; 6406 – Prihodi od povracaja poreskih dažbina; 6623 – Prihodi od kamata po potraživanjima iz dužničko-po; 6624 – Prihodi od zateznih kamata; 6990 – Prenos Prihoda; 7200 – Račun dobitka; 7221 – Odloženi poreski prihod perioda); Proknjižen promet računa za period 01.01.2019-31.12.2019. godine (5220 – Troškovi naknada po ugovoru o djelu; 5320 – Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava; 5334 – Troškovi zakupa poslovnog prostora; 5391 – Troškovi komunalnih usluga; 5502 – Troškovi usluga čišćenja; 5503 – Troškovi računovodstvene revizije; 5504 – Troškovi savetovanja d r. intelektualnih usluga; 5509 – Troškovi drugih neproizvodnih usluga; 5599 – Drugi nematerijalni troškovi; 6629 – Drugi prihodi od kamata; 6850 – Prihodi od uskl. vred. potraživanja; Analitičke kartice računa za period <sup>4</sup>

**REGAGEN** Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: [regagen@t-com.me](mailto:regagen@t-com.me) [www.regagen.co.me](http://www.regagen.co.me)

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

01.01.2019-31.12.2019. godine: 5320 – Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava; 5334 – Troškovi zakupa poslovnog prostora; 5503 – Troškovi računovodstvene revizije; 5591 – Troškovi oglasa; 5504 – Troškovi savjetovanja i dr. intelektualnih usluga; 5220 – Troškovi naknada po ugovoru o djelu; 5210 – Troškovi poreza na zarade i naknade zarada; 5250 – Troškovi naknada fizičkim licima; 5502- Troškovi usluga čišćenja; 5391 – Troškovi komunalnih usluga; 5509 – Troškovi drugih neproizvodnih uluga; 6406 – Prihodi od povraćaja poreskih dažbina; 6629 – Drugi prihodi od kamata; 6750 – Naplaćena otpisana potraživanja; Zaključni list glavne knjige za period 01.01.2020-31.12.2020. godine.

Metodologijom, članom 16 stav 1, propisano je da Agencija na internet stranici objavljuje Zahtjev sa dokumentacijom, dok je stavom 2 istog člana propisano da mišljenja i primjedbe na Zahtjev zainteresovana lica mogu dostaviti u roku od osam dana od dana njegovog objavljivanja. Agencija je, saglasno navedenim odredbama, 01.09.2021. godine objavila Zahtjev sa dokumentacijom na svojoj internet stranici. U ostavljenom roku nijesu dostavljena mišljenja i primjedbe.

Nakon pregleda Zahtjeva i dokumentacije utvrđeno je da je ista nepotpuna, pa je Agencija, dopisom broj 21/3215-2 od 14.09.2021. godine, u skladu sa članom 14 st. 3 i 4 Metodologije, obavijestila COTEE o nedostacima u Zahtjevu, sa upozorenjem da je iste dužan otkloniti u roku od deset dana od dana prijema dopisa, u skladu sa članom 16 stav 4 Metodologije.

Navedenim obavještenjem od subjekta je traženo da dostavi: ugovor o zakupu poslovnog prostora; ugovor o pružanju poštanskih usluga, ugovor o osiguranju zaposlenih; ugovor o osiguranju za „Association of Issuing Bodies” - AIB; ugovor o uslugama održavanja računovodstvenog softvera; pojašnjenje da li se trošak amortizacije ostalih materijalnih sredstava u iznosu od 354,65 € koji je prikazan u Obrascu “O 3 Bilans uspjeha” odnosi na amortizaciju sredstava koja služe obavljanju regulisane djelatnosti, korigovani obrazac “O 5 Obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada”; pojašnjenje da li je COTEE prilikom ispitivanja tržišta za planirane nabavke osnovnih sredstava pozive za dostavljanje ponuda upućivao na adrese više ponuđača, a ukoliko jeste i podatke i dokumentaciju vezanu za sve prikupljene ponude; pojašnjenje na osnovu čega je procijenjena vrijednost nabavke desktop računara, laptop računara, MS Office licence, monitora za zaposlene, novih RAM modula od 32 GB, mrežni Firewall CISCO ASA, štampača, nadogradnju WEB portala, NAS Storage, testnog server sa licencama i opreme za audio i video konferencije, koji su u Obrascu “O” prikazani kao jedinstvena nabavka; pojašnjenje da li je za obavljanje regulisane djelatnosti u skladu sa zakonskim obavezama u 2022. godini neophodno realizovati sve pojedinačne nabavke sadržane

u Zahtjevu, s obzirom da planirani iznos izdataka za nabavku osnovnih sredstava premašuje ukupne utvrđene prihode u tekućem i prethodnim regulatornim periodima, i ukoliko nije, naznačiti koje nabavke su nužne, bez kojih bi bilo ugroženo obavljanje regulisane djelatnosti u skladu sa zakonom u 2022. godini; popunjen obrazac za nabavku osnovnih sredstava u dijelu uticaja planiranih nabavki na troškove amortizacije i troškove poslovanja (troškovi licenci, održavanja itd.); pojašnjenje da li se u 2022. godini mogu očekivati prihodi od naknada za korišćenje registra garancija porijekla; razrađen plan aktivnosti vezanih za garancije porijekla sa rokovima i sredstvima potrebnim za ispunjavanje novih zakonskih obaveza iz ove oblasti, uzimajući u obzir sredstva koja je Agencija prenijela COTEE-u za tu namjenu; informacije o izvorima obračunskih veličina iz člana 13 Metodologije (energetske veličine, broj kupaca itd.) koje su u Zahtjevu korišćene za izračunavanje naknade za rad Operatora tržišta; popunjenu tabelu prikazanu u obavještenju o nedostacima i obrazloženja za troškove poslovanja koji su u toku 2019. i 2020. godine ostvareni u većem iznosu od utvrđenog. Takođe, u dopisu je navđeno da je potrebno potpisati i pečatirati svu dokumentaciju, kao i da je dokumentaciju potrebno dostaviti u pisanom i elektronskom obliku.

Postupajući po navedenom obavještenju, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavljena je sljedeća dokumentacija: Ugovor o zakupu poslovnog prostora potpisan između COTEE i "Montenegro Airlines" AD Podgorica u stečajju, broj 21/1341-4, od 27.08.2021. godine; Predugovor o zakupu poslovnog prostora potpisan između COTEE i Montenegro Airlines AD Podgorica u stečajju (za 2022. godinu), broj 21/1341-5, od 27.08.2021. godine; Ugovor o nabavci male vrijednosti-poštanske usluge za potrebe COTEE, zaključen između COTEE i "Pošta Crna Gora" AD Podgorica, broj 20/266-4, od 11.03.2020. godine; Proknjižen promet računa za period 01.01.2021-24.09.2021. godine za konto 4330 - Dobavljači u zemlji za obrtna sredstva; Ugovor o jednostavnoj nabavci-osiguranje zaposlenih u COTEE Podgorica za 2021. godinu, zaključen između COTEE i AD "Sava osiguranje", broj 20/1.302-7 od 25.12.2020. godine; Račun za izradu programa „Lična primanja“ od DOO „Epsilon“, broj 21/99-2, od 26.01.2021. godine; Račun za izradu poslovno-računovodstvenog programa „BIZNISOFIT“ od DOO „Kontomen“ , broj 21/622-1, od 15.04.2021. godine; Račun za VG Adeo WEB Basic od DOO „VG EFISKAL“ , broj 21/939-2, od 16.06.2021. godine; Obrazac O; Proknjižen promet računa za period 01.01.2019-31.12.2019. godine (5320 - Troškovi usluga održavanja sredstava; 0230 - Ostala oprema 20%; 0231 - Ostala osnovna sredstva 20%; 02360 - Računarska oprema 30%); Proknjižen promet računa za period 01.01.2019-31.12.2019. godine (5132 - Troškovi upotrebljene vode); Proknjižen promet računa za period 01.01.2020-31.12.2020. godine

(0230 - Ostala oprema 20%; 02360 - Računarska oprema 30%); Račun za novo putničko vozilo od DOO „Auto Čačak“ Podgorica, broj 20/291-1, od 21.02.2020. godine; Račun za naknadnu za registraciju od DOO „Brza električna energija“ , broj 20/276-1, od 08.12.2020. godine; Odluka da se Nacionalnom koordinacionom tijelu Crne Gore za zarazne bolesti opredijele sredstva u iznosu od 10.000 €; Pouna za kredit za nabavku poslovnog prostora od NLB banke, broj 21/1345-1 od 26.08.2021. godine; Dopis od „ Korona“ d.d. u vezi „Market Management System“, broj 21/1215-2 od 10.08.2021. godine; Elektronska komunikacija sa „EG Digital“ o MMS softveru, broj 21/1215-3, 02.09.2021. godine; Prodajna ponuda DOO „Kernel“ za Dell Optiplex 3080 TWR; Prodajna pouna DOO „DataLink“ za HP 250 G7 197T7EA; Prodajna ponuda DOO „Digit Montenero“ za OLP i CSP Perpetual Software; Prodajna ponuda „Multicom“ za 17AA LCD Monitor; Prodajna ponuda DOO „Čikom“ za HPE 32GB Dual Rank x4 DDR\$-2666 Reg Smart Memory Kit; Ponuda ASA5506-K9; Prodajna ponuda DOO „Datika“ za Epson WorkForce Pro WF-M5799DWF MFP, Podgorica Crna Gora; Ponuda za izradu veb sajta broj 96/21 od DOO „Bildstudio“; Prodajna ponuda DOO „Čikom“ za QNAP TS-431P3-2G i HDD WD 10TB 3.5" SATA III 256MB 7.200 WD102 KFBX Red Pro; Ponuda servera za virtuelizaciju i licence; Prodajna ponuda DOO „Rexton“ za AVTEQ GMP-200S-TT-1 32" TALL CART HOLDS UP TO SINGLE 42" DISPLAY; Ugovor o pružanju usluge registracije, zaključen između „Grexel Systems Oy“ i „COTEE“, broj 21/1352-1 od 30.08.2021. godine.

Nakon toga, u skladu sa članom 14 stav 4 Metodologije, kojim je propisano da je, na zahtjev Agencije, operator tržišta dužan da dostavi i druge podatke i dokumentaciju, koji mogu biti potrebni za donošenje odluke, Agencija je od podnosioca zahtjeva u više navrata tražila dopunu dokumentacije.

Dopisom broj 21/3215-6 od 15.10.2021. godine traženo je dostavljanje dokumentacije iz koje se crpe podaci na osnovu kojih je u Zahtjevu utvrđena količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača u 2019 i 2020. godini ( $E_{t+n}^{PP}$ ), koju je COTEE dostavio uz dopis broj 21/1355-6 od 18.10.2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-8.

Dopisom broj 21/3215-7 od 18.10.2021. godine, traženo je dostavljanje ovjerenih analitičkih kartica prihoda od regulisane djelatnosti u 2019. godini i pojašnjenje zahtijevanih troškova članarina poslovnim udruženjima i prateću dokumentaciju, koje je COTEE dostavio uz dopis broj 21/1355-8 od 19.10.2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-9.

Dopisom broj 21/3215-10 od 21.10.2021. godine traženo je da se otklone nekonzistentnosti u podacima o proizvodnji električne energije od povlašćenih proizvođača u 2019. godini i 2020. godini, 7

koji se nalaze u Zahtjevu i dokumentaciji dostavljenoj uz dopis broj 21/3215-8 od 18.10.2021. godine, a dopisom broj 21/3215-12 od 22.10.2021. godine da dostave ovjerene analitičke kartice troškova poslovanja u 2019. godini. Postupajući po navedenim dopisima COTEE je uz dopis broj 21/1355-12 od 25.10.2021. godine dostavio traženu dokumentaciju, kao i ovjerene analitičke kartice.

Takođe, COTEE je uz dopis, broj 21/1355-10 od 22.10.2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-11, dostavio pojašnjenje troškova članarine EUROPEX i prateću dokumentaciju.

Na osnovu pregleda Zahtjeva i dostavljene dokumentacije Agencija je sačinila Izvještaj o analizi dokumentacije po zahtjevu za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad "Crnogorskom operatoru tržišta električne energije" DOO Podgorica za regulatorni period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, broj 21/3215-14 od 25.10.2021. godine (u daljem tekstu: Izvještaj), koji je u skladu sa članom 17 stav 1 Metodologije, dana 25.10.2021. godine objavila na svojoj internet stranici, i pozvala zainteresovana lica da, u roku od sedam dana od dana objavljivanja (do 01. novembra 2021. godine), dostave mišljenja i primjedbe.

Na Izvještaj su, uz dopis broj 21/1355-15 od 01.11.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-18, i dopis 21/1355-16 od 03.11.2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-19, dostavljena mišljenja i primjedbe od strane COTEE.

Uvidom u dostavljene primjedbe, a u cilju pravilnog odlučivanja vezano za izdatke za nabavku osnovnih sredstava, Agencija je dopisom broj 21/3215-20 od 05.11.2021. godine zatražila od COTEE, da do 10. novembra 2021. godine dostavi dokaz o poslatim pozivima za ponude za MMS, kao i ponude koje su, eventualno, u međuvremenu tim povodom dobili, te da dostavi pojašnjenje na koji način ovo društvo sada obavlja aktivnosti za koje se traži nabavka softvera, kao i na koji način planira da sprovodi navedene aktivnosti do nabavke MMS, s obzirom na navode da je postojeća aplikacija operativna od 2013. godine i da su ugovori o održavanju istekli, a da njeno ažuriranje i unapređenje nije obavljeno u potrebnom nivou. Postupajući po navedenom dopisu COTEE je, uz dopis broj 21/3215-21 od 09.11.2021. godine, dostavio dio traženih informacija.

U vezi sa predmetnom javnom raspravom, odnosno dostavljenim primjedbama, Agencija je sačinila Izvještaj o stavovima po primjedbama na Izvještaj o analizi dokumentacije po zahtjevu za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad "Crnogorskom operatoru tržišta električne energije" DOO Podgorica, za regulatorni period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, broj 21/3215-23 od 19.11.2021. godine, (u daljem tekstu: Izvještaj sa javne rasprave), koji je sačinjen u smislu člana 111 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) i dostavljen 8



COTEE, 19.11.2021. godine uz poziv za učestvovanje na sjednici Odbora Agencije broj 21/3215-24, u dijelu koji je otvoren za podnosioca Zahtjeva, a u skladu sa članom 18 stav 1 Metodologije. Obavještenje o održavanju sjednice Odbora Agencije na kojoj će se razmatrati Izvještaj i Izvještaj sa javne rasprave je 19. novembra 2021. godine objavljeno je na internet stranici Agencije.

S tim u vezi, a u skladu sa članom 112 Zakona o upravnom postupku, COTEE je dostavio Izjašnjenje o rezultatima ispitnog postupka predstavljenim Izvještajem o stavovima po primjedbama na Izvještaj o analizi dokumentacije po zahtjevu za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad "Crnogorskom operatoru tržišta električne energije" DOO Podgorica, za regulatorni period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine (u daljem tekstu: Izjašnjenje broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine).

Na XXXIV/21 sjednici Odbora Agencije, koja je održana 30.11.2021. godine, u dijelu koji je otvoren za podnosioca Zahtjeva, prisustvovali su ovlašćeni predstavnici COTEE. O navedenoj sjednici sačinjen je Zapisnik, broj 21/4192-2 od 30.11.2021. godine.

## I. PREDLOŽENI REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD I NAKNADA ZA RAD OPERATORA TRŽIŠTA ZA 2022.GODINU

COTEE je zahtijevao prihod od **2.163.050,26 €** za period 01.01.2022 - 31.12.2022. godina, što je prikazano na obrascu "O 5 -Obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada", koji je dostavljen uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine. Struktura navedenog prihoda data je u Tabeli 1.

Tabela 1. Struktura predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda za 2022. godinu

Kategorije obračuna		€
<b>a.</b>	<b>TROŠKOVI POSLOVANJA (1+2+3+4+5+6+7)</b>	<b>945.834,94</b>
1	Troškovi zarada i drugih ličnih primanja	655.665,71
2	Troškovi rezervnih djelova i materijala	5.107,00
3	Troškovi usluga trećih lica	89.489,06
4	Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja	76.333,36
5	Troškovi usluga telekomunikacija	15.380,53
6	Troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom	3.056,84
7	Ostali troškovi poslovanja	100.802,44
<b>b.</b>	<b>AMORTIZACIJA</b>	<b>23.019,29</b>
<b>c.</b>	<b>NABAVKA OSNOVNIH SREDSTAVA</b>	<b>1.181.711,00</b>
<b>d.</b>	<b>RAZUMNA DOBIT OD OBAVLJANJA ENERGETSKE DJELATNOSTI</b>	<b>12.485,02</b>
<b>PREDLOŽENI REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD (a+b+c+d)</b>		<b>2.163.050,26</b>
<b>e.</b>	<b>OSTALI PRIHODI</b>	<b>0,00</b>
<b>f.</b>	<b>KOREKCIJE PRETHODNOG PERIODA</b>	<b>0,00</b>
<b>REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD ZA TRANSPONOVANJE U NAKNADU (a+b+c+d-e±f)</b>		<b>2.163.050,26</b>

Poređenje zahtijevanih elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda za 2022. godinu sa utvrđenim elementima za 2021. godinu je prikazano u tabeli koja slijedi.

10

**REGAGEN** Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me [www.regagen.co.me](http://www.regagen.co.me)

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

*Tabela 2. Poređenje zahtijevanog regulatorno dozvoljenog prihoda za 2022. godinu sa utvrđenim za 2021. godinu*

Kategorije obračuna		Utvrđeno 2021 €	Zahtijevano 2022 €	Razlika €	Razlika %
<b>a.</b>	Troškovi poslovanja	737.802	945.835	208.033	28%
<b>b.</b>	Troškovi amortizacije	30.556	23.019	-7.537	-25%
<b>c.</b>	Izdaci za nabavku osnovnih sredstava	0	1.181.711	1.181.711	-
<b>d.</b>	Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti	10.255	12.485	2.230	22%
<b>e.</b>	Ostali prihodi	0	0	0	-
<b>f.</b>	Korekcije	35.819	0	-35.819	-100%
<b>REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD ZA TRANSPONOVANJE U NAKNADU (a+b+c+d-e-f)</b>		<b>742.794</b>	<b>2.163.050</b>	<b>1.420.256</b>	<b>191%</b>

Obrazac "O 5 - Obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada", koji je dostavljen uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, sadrži i raspodjelu zahtijevanog prihoda prema aktivnostima, odnosno uslugama koje Operator tržišta pruža različitim subjektima, izvršenu na sljedeći način:

1. Dio prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od provlašćenih proizvođača predstavlja 35% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda (RDP), odnosno 757.067,59 €.
2. Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna predstavlja 50% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda (RDP), odnosno 1.081.525,13 €. Ovaj dio prihoda se transponuje na:
  - 1) operatora prenosnog sistema u iznosu od 40%, što predstavlja 20% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $40\% \cdot 50\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 432.610,05 €;

- 2) operatora distributivnog sistema u iznosu od 20%, što predstavlja 10% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $20\% \cdot 50\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 216.305,02 €;
  - 3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca u iznosu od 20%, što predstavlja 10% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $20\% \cdot 50\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 216.305,02 €;
  - 4) proizvođače koji su balansno odgovorni u iznosu od 20%, što predstavlja 10% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $20\% \cdot 50\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 216.305,02 €.
3. Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova predstavlja 15% ukupnog RDP-a, odnosno 324.457,53 €. Ovaj dio prihoda se transponuje na:
- 1) operatora prenosnog sistema u iznosu od 40%, što predstavlja 6% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $40\% \cdot 15\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 129.783,01 €;
  - 2) operatora distributivnog sistema u iznosu od 20%, što predstavlja 3% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $20\% \cdot 15\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 64.891,50 €;
  - 3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca u iznosu od 15%, što predstavlja 2,25% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $15\% \cdot 15\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 48.668,63 €;
  - 4) proizvođače koji su balansno odgovorni u iznosu od 15%, što predstavlja 2,25% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $15\% \cdot 15\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 48.668,63 €;
  - 5) trgovce koji realizuju interne transakcije, u iznosu od 10%, što predstavlja 1,5% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $10\% \cdot 15\% \cdot \text{RDP}$ ), odnosno 32.445,75 €.

Iz navedene raspodjele zahtijevanog prihoda, proizašle su predložene naknade za rad Operatora tržišta za 2022. godinu, prikazane u dokumentu "O 5 - Obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada", koji je dostavljen uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, i to:

1. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju povlašćeni proizvođači u iznosu od **0,1949 €c/kWh**, izračunata na osnovu predloženog dijela prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača od 757.067,59 € i količine proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane za godinu t+1,  $E_{t+n}^{PP}$  388.495.949 kWh.

COTEE je za veličine koje se koriste za obračun naknada dostavio sljedeće obrazloženje:

Izvor obračunskih veličina (energetske veličine) za 2019. i 2020. godinu, za proizvodnju povlašćenih proizvođača ( $E_{t+n}^{PP} = 388.495.949$  kWh), su mjerni podaci koje COTEE dobija od Operatora prenosnog i distributivnog sistema (za 2019. godinu 268.161.722 kWh, za 2020. godinu 396.326.125 kWh).

Za 2022. godinu procjena je dobijena na osnovu planirane proizvodnje sadašnjih povlašćenih proizvođača za 2021. godinu (475.000.000 kWh), koja je uvećana zbog eventualnog ulaska novih proizvođača u 2022. godini.

2. Naknada za rad operatora tržišta koju plaća operator prenosnog sistema električne energije u iznosu od **46.866,09 €/mjesec**, izračunata na osnovu predloženog dijela prihoda od 562.393,06 (432.610,05 € + 129.783,01 €) raspoređenog na 12 mjeseci.
3. Naknada za rad operatora tržišta koju plaća operator distributivnog sistema električne energije u iznosu od **23.433,04 €/mjesec**, izračunata na osnovu predloženog dijela prihoda od 281.196,52 € (216.305,02 € + 64.891,50 €), raspoređenog na 12 mjeseci.
4. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači, snabdjevači poslednjeg izbora i ranjivih kupaca u iznosu od **0,0090 €/kWh**, izračunata na osnovu predloženog dijela prihoda od 264.973,66 € (216.305,03 € + 48.668,63 €) i količine električne energije za potrebe kupaca priključenih na distributivni i prenosni sistem, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane za godinu t+1, koja iznosi 2.954.407.253,10 kWh, a izračunata je na sljedeći način:

$E^S$  (2019) = 2.415.677.762,00 kWh ((podatak dobijen od Snabdjevanja EPCG) + 551.311.800,00 kWh (podatak koji COTEE ima o potrošnji KAP-a) = 2.966.989.562,00 kWh);  $E^S$  (2020) = 2.242.681.456,00 kWh ((podatak dobijen od Snabdjevanja EPCG) + 574.920.740,60 kWh (podatak koji COTEE ima o potrošnji KAP-a);  $E^S$  (2022) = 3.078.630.000 kWh (podatak preuzet iz Dugoročnog energetskeg bilansa Crne Gore za period od 2020. do 2022. godine dobijen sabiranjem stavke *Distributivni kupci NETO* (35kV, 10kV, 0,4kV) i stavke *Potrebe direktnih potrošača* (110kV)).

5. COTEE u Zahtjevu nije izračunao i predložio iznos naknade koju mu plaća snabdjevač, koji je imao status javnog snabdjevača, a koju taj snabdjevač naplaćuje od krajnjih kupaca, dok se primjenjuju Zakonom propisana ograničenja formiranja cijena iz čl. 249 i 250 Zakona.

6. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju proizvođači koji su balansno odgovorni u iznosu od **0,0085 €/kWh**, izračunata na osnovu predloženog dijela prihoda od 264.973,66 € (216.305,03 € + 48.668,63 €) i količine proizvedene energije, osim električne energije proizvedene od strane povlašćenih proizvođača, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane za godinu t+1, koja iznosi 3.120.883.000 kWh., a izračunata je na sljedeći način:

$E^P$  (2019) = 3.087.510.000 kWh (Korišćeni podaci iz Energetskog bilansa Crne Gore za 2021. godinu: proizvodnja HE "Piva" + HE "Perućica" + TE "Pljevlja" + mHE EPCG);  $E^P$  (2020)= 2.829.289.000,00 kWh (Korišćeni podaci koje COTEE posjeduje u svojoj bazi podataka: proizvodnja HE "Piva" + HE "Perućica" + TE "Pljevlja" + mHE EPCG);  $E^P$  (2022)= 3.445.850.000,00 kWh (podatak preuzet iz Dugoročnog energetskog bilansa Crne Gore za period od 2020. do 2022. godine (HE "Piva" + HE "Perućica" + TE "Pljevlja" + mHE EPCG);

Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju trgovci u iznosu od 337,98 €/mjesec, izračunata na osnovu predloženog dijela prihoda od 32.445,75 €, raspoređenog na 12 mjeseci, kao i broja trgovaca koji realizuju transakcije, računat kao prosjek broja trgovaca koji su bili registrovani u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1, koji iznosi 8, a izračunat je nasljedeci način:

U 2019. godini (t-2) broj trgovaca koji su bili registrovani i koji su imali pravo prijave internih transakcija je bio sedam. U 2020. godini (t-2) broj trgovaca koji su bili registrovani i koji su imali parvo prijave internih transakcija je bio osam. COTEE je izrazio očekivanje da će broj trgovaca koji će da realizuje interne transakcije u 2022. godini (t+1) biti devet, polazeći od situacije u tekućoj godini.

## **II. UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE ZA RAD OPERATORU TRŽIŠTA**

Članom 59 stav 8 Zakona propisano je da je regulatorno dozvoljeni prihod operatora tržišta električne energije ukupan godišnji prihod koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti, odobrene od strane Agencije, kao i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koje Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije, razumne dobiti i nabavke osnovnih sredstava, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetske i finansijske vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu. Stavom 10 istog člana propisano je da se u cijene i naknade po kojima korisnici sistema plaćaju električnu energiju i usluge transponuje tako utvrđen regulatorno dozvoljeni prihod, umanjeno za odgovarajuće ostale prihode od energetske djelatnosti i prihoda ili dijela prihoda od neenergetske djelatnosti, u slučaju kada nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti u skladu sa Metodologijom.

Članom 6 stav 1 Metodologije propisano je da regulatorno dozvoljeni prihod, koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou predstavlja zbir troškova poslovanja, amortizacije, izdataka za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti i razumne dobiti od obavljanja energetske djelatnosti, stavom 2 da se prilikom transponovanja regulatorno dozvoljenog prihoda u naknadu prihod umanjuje za utvrđene ostale prihode iz člana 11 Metodologije, dok je stavom 3 propisano da se pri utvrđivanju prihoda za transponovanje u naknadu za rad uzimaju u obzir korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijske veličina od utvrđenih, izvršene u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.

Članom 19 stav 3 Zakona o računovodstvu ("Službeni list CG", broj 52/16) propisano je da su poslovne knjige dnevnik, glavna knjiga i pomoćne evidencije. Troškove poslovanja i prihode iskazane računovodstvenom dokumentacijom energetski subjekti evidentiraju na odgovarajućim analitičkim karticama glavne knjige. Računovodstvena evidencija energetskog subjekta mora biti zasnovana na vjerodostojnoj dokumentaciji u skladu sa članom 19 stav 6 Zakona o računovodstvu i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.

Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, član 2, ("Službeni list CG", broj 75/18) propisano je da se javnim sektorom smatraju: državni organi, ministarstva i drugi organi uprave, državni fondovi, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, 15

odnosno organi jedinice lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave, nezavisna regulatorna tijela, akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio. Članom 10 navedenog zakona propisano da se upravljanje i unutrašnje kontrole sprovode radi: unapređenja odlučivanja u realizaciji utvrđenih poslovnih ciljeva; pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog poslovanja; obavljanja poslovanja u skladu sa zakonom i internim opštim aktima; jačanja odgovornosti rukovodilaca za upravljanje sredstvima u realizaciji ciljeva; obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i drugog izvještavanja i zaštite sredstava od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i drugih nepravilnosti i prevara.

Shodno citiranim odredbama navedenih zakona, podnosilac zahtjeva je odgovoran za tačnost računovodstvenih evidencija, obračuna, izvještaja i podataka dostavljenih uz Zahtjev.

Pri opredjeljivanju za prihvatanje opravdanosti troškova i utvrđivanja njihovog nivoa u određenom iznosu, u svim slučajevima koji sadrže i zahtijevaju slobodnu ocjenu, Agencija je nakon izvođenja dokaza i utvrđivanja činjeničnog stanja, postupala u skladu sa načelom zakonitosti i opravdanih očekivanja stranaka utvrđenim članom 5 stav 4 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), te načelom samostalnosti i slobodne ocjene dokaza iz člana 12 istog zakona krećući se u okvirima datih ovlašćenja i cilja utvrđenog primijenjenim odredbama.

U skladu sa navedenim odredbama, Agencija je izvršila analizu i utvrdila elemente regulatorno dozvoljenog prihoda.

## 1. Troškovi poslovanja

Članom 7 stav 1 Metodologije propisano je da troškovi poslovanja obuhvataju troškove zarada i drugih ličnih primanja, troškove rezervnih djelova i materijala, troškove usluga trećih lica, troškove tekućih bankarskih usluga, poštanske troškove i troškove osiguranja, troškove usluga telekomunikacija, troškove poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom i ostale troškove poslovanja.

Troškovi poslovanja predloženi su u iznosu od **945.834,94 €**, a prikazani su u dokumentu "O 5 - Obračun regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada", koji je dostavljen uz dopis broj 21/1355-3 od



23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine. Izvršena je analiza predloženih troškova poslovanja na sljedeći način:

### **1.1.1. Troškovi zarada i drugih ličnih primanja**

Troškovi bruto zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih zahtijevani su u iznosu od **655.665,71 €**. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi planirani za **24** zaposlena, na osnovu potreba za povećanjem broja zaposlenih usljed većeg obima posla. Navedeno je da se tržište električne energije u prethodnom periodu značajno razvilo i da se povećao broj učesnika na tržištu. Takođe se navodi da se pri planiranju ovih troškova imao u vidu razvoj u oblasti obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije, što je dovelo do povećanja obima poslova u svim segmentima rada ovog privrednog društva. U prilog tome navedeno je da je na početku rada na tržištu električne energije bilo sedam učesnika na tržištu, a u 2021. godini blizu 60 sa najavama za registrovanje još učesnika. Pored toga, u 2014. godini je bio jedan proizvodni objekat u statusu povlašćenih proizvođača, a u 2021. godini 39. Dodatno, komercijalizacija rada podmorskog kabla Crna Gora - Italija, povećala je broj registrovanih trgovaca i ujedno zainteresovanost za potrebne uslove za snabdijevanje kupaca u zemlji, što može doprinijeti razvoju maloprodajnog tržišta električne energije. Takođe je uzeta u obzir najavljena namjera nadležnog ministarstva za usklađivanje carinskih i PDV propisa sa propisima Evropske unije. U Zahtjevu je navedeno da sve navedeno može dovesti do većeg broja (mjernih) podataka koje je potrebno obrađivati na dnevnom nivou. Najavljeni projekat EPCG „Solari“ će u EES CG uvesti veliki broj prozjumer (eng. prosumer) koji će morati biti obuhvaćeni pravilima tržišta, a koji će zbog specifičnosti svog statusa biti posebno obrađivani.

U Zahtjevu se navodi da će, ukoliko ovaj subjekat jedan dio energije povlašćenih proizvođača bude plasirao na berzi, biti potrebno svakodnevno angažovanje zaposlenih u pogledu planiranja proizvodnje, proračuna odstupanja, kalkulacije isplativosti plasiranja određene količine energije u određenim satima, te predviđanje daljih kretanja na berzi, što će iziskivati kako kadrovsko jačanje ovog subjekta, tako i njegovu konstantnu edukaciju. U Zahtjevu se, takođe, navodi da je način prikupljanja naknade za rad ovog subjekta uslovio proaktivan pristup u obračunu, kontroli i naplati tih sredstava što je povećalo angažovanost zaposlenih. Kontinuirana izmjena propisa u svim segmentima uslovljava potrebu za usklađivanjem poslovanja, samim tim i za donošenjem brojnih propisa i internih akata što zahtijeva povećan broj izvršilaca.

Na osnovu navedenog, COTEE je planirao angažovanje ukupno 24 zaposlena, što je povećanje za četiri u odnosu na aktuelno odobreni broj zaposlenih. U Zahtjevu se navodi da je planirani broj zaposlenih potreban kako bi se ispunile utvrđene obaveze i kako bi se optimalnom organizacijom i upravljanjem kapacitetima zaposlenih omogućilo da COTEE odgovori realnim potrebama i realizaciji većeg broja nadležnosti, poslova i zadataka koji predstoje u narednom periodu.

Obrazloženje koje je sadržano u Zahtjevu za četiri nova zaposlena prikazano je u nastavku:

- *“Povećanje broja izvršilaca obuhvata radno mjesto sa visokim obrazovanjem – diplomirani pravnik. Sve pravne poslove trenutno obavlja jedan izvršilac, a ti poslovi obuhvataju raznorodne oblasti koje zahtijevaju poznavanje, angažovanost i obavljanje u svakom segmentu i punom kapacitetu (privredno pravo, energetika, obligacije, upravno pravo, radno pravo i dr.). Aktivnosti na navedenim poslovima zahtijevaju: učešće u izradi propisa i akata iz oblasti energetike (koja se odnose na tržište električne energije, obnovljive izvore energije i visokoeфикасну kogeneraciju), učešće u pripremi i/ili pripremu pravilnika, uputstava, poslovnika, procedura iz oblasti koje regulišu ukupno poslovanje Društva, izjašnjenja u vezi sa primjenom propisa, pripremanje ugovora proisteklih iz opšteg poslovanja, izradu opštih i pojedinačnih akata u vezi sa ostvarivanjem prava i obaveza zaposlenih iz rada i po osnovu rada, slobodan pristup informacijama i dr. Radi se o poslovima koji, kako po svom obimu, tako i raznorodnosti, uslovljavaju potrebu za više izvršilaca ovog stručnog profila, u konkretnom još jednog diplomiranog pravnika u Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove.*
- *Planirano je zapošljavanje još jednog izvršioca u Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove na mjestu savjetnika za poslove računovodstva i javnih nabavki. Ovi poslovi su svakodnevni poslovi, po obimu i kvalitetu složeni, zahtijevaju specifična znanja i iskustva, dokaziva posebnim sertifikatima. Ove poslove obavljaju drugi zaposleni uz vršenje svojih redovnih radnih zadataka, što je neodrživo jer se obim posla u kontinuitetu povećava i višestruko je porastao posljednih godina (više od 100% po broju naloga), a takođe u smislu rizika u kvalitetu obavljenih poslova, usljed potrebe za neprekidnim praćenjem propisa, standarda, metodologija, direktiva vezanih za pomenute poslove.*
- *Planirano je zapošljavanje dva izvršioca u Službi za obnovljive izvore energije i visokoeфикасну kogeneraciju i to pravne i inženjerske ili ekonomske struke. Činjenica da svaki povlašćeni proizvođač zaključuje ugovore sa Operatorom tržišta, te obaveza za adekvatim praćenjem realizacije ugovorenih obaveza, kreira potrebu angažovanja minimum jednog pravnika u Službi*

*za OIE. Pored poslova koje se odnose na direktnu primjenu prava i obaveza iz ugovora sa povlašćenim proizvođačima postoji značajan dio posla koji se odnosi na zahtjeve proizvođača po pitanju odnosa sa bankama i ustupanja potraživanja i sl., te analize i pripreme odgovarajućih akata (ugovora, izjava, odluka itd). Uz to, obaveze koje se odnose na sistem trgovine garancijama porijekla zahtijevaju angažovanje dodatnog broja zaposlenih. Dio obaveza (posebno vezanih za članstvo u "Semi") bi se odnosile na referat pravnika u Službi za OIE, a drugi dio operativnih poslova, uz postojeći kadar, bi pokrivao novi zaposleni (inženjer ili ekonomista)."*

Pored navedenog, u Zahtjevu se navodi da se povećanje ličnih primanja u iznosu od **38.316,28 €** odnosi na obaveze koje proističu iz propisa po osnovu radnog odnosa zaposlenih (Zakon o radu, Opšti kolektivni ugovor, Granski kolektivni ugovor za energetiku i Kolektivni ugovor COTEE). Takođe, u Zahtjevu se ističe da se, budući da je popunjen ukupan broj do sada odobrenih radnih mjesta (20), troškovi po ovom osnovu ne mogu izmiriti iz postojećeg iznosa odobrenih sredstava za lična primanja/zarade, a isti se moraju realizovati, jer predstavljaju obaveze koje proizilaze iz rada i po osnovu rada, navodi se u Zahtjevu i precizira da se radi se o sljedećim obavezama: po osnovu ostvarenog većeg radnog učinka, zimmice, 8. marta, rada u radnim grupama, komisijama koje poslodavac obrazuje za izvršavanje poslova za koje su potrebne različite struke, odnosno znanja. Kao zakonska kategorija radni učinak zaposlenog koji se određuje na osnovu kvaliteta i obima obavljenog posla, kao i zalaganja i odnosa zaposlenog prema radnim obavezama, definisan je Kolektivnim ugovorom COTEE u skladu sa zakonom i Granskim kolektivnim ugovorom za energetiku, ističe se u Zahtjevu i dodaje da se na osnovu ostvarenog većeg, odnosno manjeg učinka zaposlenog, na predlog neposrednog rukovodioca, može uvećati odnosno umanjiti zarada u iznosu do 20%, te da je sredstva neophodno planirati u slučaju uvećanja zarade po ovom osnovu saglasno mjerilima vrednovanja istog za zaposlene u toku godine. U Zahtjevu se navodi da za rad komisija, radnih grupa poslodavac može zaposlenom isplatiti naknadu za rad u radnoj grupi, komisiji ili organu koji sam obrazuje za izvršavanje zadataka za koje je potreban pristup različitih struka odnosno znanja, a koji se usljed okolnosti, obima, rokova i dr. ne mogu završiti u okviru redovnih radnih zadataka. U poslovanju, posebno kod usklađivanja, odnosno izrade novih propisa, za koje je potreban međuresorski pristup i angažovanost zaposlenog da pored redovnih radnih obaveza, obavi i takve utvrđene zadatke, koje je neophodno obaviti u okviru radne grupe, potrebno je predvidjeti i sredstva za isto, ukazuje se u Zahtjevu i zaključuje da je takođe, nekim materijalnim propisima moguće da bude utvrđeno da se pojedini poslovi obavljaju u okviru komisije itd.

Budući da COTEE svoj zahtjev u pogledu troškova zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih nije zasnovao na utvrđenim troškovima iz ove kategorije za 2021. godinu po odobrenom broju zaposlenih za istu godinu, predloženi troškovi zarada i drugih ličnih primanja nijesu izračunati u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 1 Metodologije. U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 1 Metodologije troškovi zarada i drugih ličnih primanja utvrđuju se na osnovu utvrđenih troškova zarada i drugih ličnih primanja po odobrenom broju zaposlenih za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju, odnosno za 2021. godinu, kao i odobrenog broja zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju, odnosno za 2022. godinu.

Stavom 3 istog člana propisano je da Operator tržišta predlaže, a Agencija odobrava broj zaposlenih za regulatorni period za koji se utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod. Ako je predloženi broj zaposlenih veći od broja zaposlenih koji je odobren za godinu podnošenja zahtjeva (za 2021. godinu), u skladu sa članom 7 stav 4 Metodologije, Operator tržišta je dužan da obrazloži predloženi broj zaposlenih polazeći od Zakonom propisanih nadležnosti Operatora tržišta i načela efikasnosti, koje podrazumijeva obavljanje energetske djelatnosti uz ostvarivanje što nižih troškova i pune zaposlenosti izvršilaca. Analizom pomenutih navoda iz Zahtjeva u pogledu broja zaposlenih, a u smislu člana 7 stav 4 Metodologije, te njihovim dovođenjem u vezu sa činjenicom da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 82/20) uvedena nova nadležnost Operatora tržišta električne energije, koja se odnosi na izdavanje, prenošenje i povlačenje garancija porijekla, kao i donošenje podzakonskih akata kojima se bliže uređuje ova oblast, Agencija je za 2022. godinu, na osnovu stava 3 navedenog člana, odobrila Operatoru tržišta **22** zaposlena za 2022. godinu. U skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije, Agencija odobrava broj zaposlenih, te je stoga broj zaposlenih za 2022. godinu odobren ne ulazeći u ocjenu interne organizacije rada COTEE i stručnu spremu zaposlenih.

Polaći od navedenog, a primjenom člana 7 stav 2 tačka 1 Metodologije, Agencija je u Izvještaju utvrdila troškove zarada i drugih ličnih primanja za 2022. godinu u iznosu od 545.464,92 € (495.877,2 € / 20 \* 22), na osnovu troškova zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 495.877,20 € za 20 zaposlenih, što je utvrđeno za 2021. godinu Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2020 - 31.12.2021. godine ("Službeni list CG", br. 66/2019), (u daljem tekstu: Odluka iz 2019. godine), kao i odobrenog broja zaposlenih za 2022. godinu (22).

COTEE je tokom javne rasprave iznio primjedbe na iznos troškova zarada i drugih ličnih primanja utvrđen u Izvještaju i predložio „*da se utvrđeni iznos troškova zarada i drugih ličnih primanja uveća za 60.020,06 € i to po osnovu troška otpremnine (22.296,79 €) i obaveza koje proističu iz propisa po osnovu radnog odnosa zaposlenih (37.723.27 €)*“, a u prilogu je dostavio analitičke kartice konta 5294, 5204, 5299, 5296 i 5299.

Agencija je razmotrila primjedbe i dostavljenu dokumentaciju, u odnosu na koje je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedbe nijesu prihvaćene iz sljedećih razloga:

- troškovi zarada i drugih ličnih primanja se utvrđuju isključivo primjenom formule iz člana 7 stav 2 tačka 1 Metodologije, polazeći od utvrđenih troškova zarada i drugih ličnih primanja za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju (2021. godina), a uzimajući u obzir odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina);
- utvrđeni troškovi zarada i drugih ličnih primanja za 2021. godina iznose 495.877,20 €, a istima su obezbijeđeni uslovi da COTEE ispuni svoje obaveze koje proizilaze iz Zakona o radu i kolektivnih ugovora, čemu govori u prilog dostavljena dokumentacija (analitička kartica konta 5294, analitička kartica konta 5204, analitička kartica konta 5296, analitička kartica konta 5299). S obzirom da je odobreni broj zaposlenih za 2022. godinu 22, što je za 2 zaposlena više u odnosu na 2021. godinu, primjena člana 7 stav 2 tačka 1 Metodologije obezbjeđuje porast troškova zarada i drugih ličnih primanja za 2022. godinu srazmjern povećaju broja zaposlenih;
- članom 11 tačka 2 Pravila za korekcije cijena i naknada ("Službeni list CG", broj 56/19) (u daljem tekstu: Pravila) propisano je da se u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada, iznos korekcije utvrđuje po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijske vrijednosti u odnosu na utvrđene na godišnjem nivou i to za operatora tržišta: troškovi poslovanja, fakturisana realizacija po osnovu usluga operatora tržišta, amortizacija po osnovu sredstava čija je nabavka odobrena u postupku utvrđivanja prihoda i naknade, ostali prihodi;
- članom 18 stav 1 Pravila propisano je da u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta za naredni period, Agencija utvrđuje korekcije po osnovu elemenata iz člana 11 stav 1 tačka 2 ovih pravila, dok je stavom 2 istog člana propisano da se pri utvrđivanju korekcija po osnovu odstupanja ostvarenih troškova poslovanja u odnosu na utvrđene za poslednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev iz člana 10 stav 1 ovih pravila, za koje postoje konačni podaci, uzimaju u obzir: odstupanja na više ili na niže ostvarenih troškova koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse 21

- i naknade u skladu sa zakonom u odnosu na utvrđene, odstupanja na niže ostvarenih troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškova materijala, troškova proizvodnih usluga, finansijskih rashoda, ostalih rashoda i nematerijalnih troškova osim troškova reprezentacije, u odnosu na utvrđene, odstupanja na više ostvarenih troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškova materijala, troškova proizvodnih usluga, finansijskih rashoda, ostalih rashoda i nematerijalnih troškova osim troškova reprezentacije, u odnosu na utvrđene, ako operator tržišta dokumentuje opravdanost nastalog odstupanja i ako odstupanje nije uključeno u troškove poslovanja kroz utvrđeni parametar, odstupanja ostvarenog od utvrđenog parametra, kao i iznos sredstava koji nije ostvaren za namjenu za koju je odobren;
- u skladu sa navedenim odredbama Pravila, Agencija će sva opravdana odstupanja na više troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, koja mogu obuhvatati i trošak otpremnine, uzeti u obzir prilikom vršenja korekcija troškova za 2022. godinu.

Uzimajući sve navedeno u obzir, utvrđeni su troškovi zarada i drugih ličnih primanja za 2022. godinu u iznosu od **545.464,92 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 1 Metodologije (495.877,2 € / 20 \* 22), a na osnovu troškova zarada i drugih ličnih primanja utvrđenih za 20 zaposlenih za 2021. godinu od 495.877,20 € i odobrenog broja zaposlenih za 2022. godinu od 22.

### **1.1.2. Troškovi rezervnih djelova i materijala**

Troškovi rezervnih djelova i materijala zahtijevani su u iznosu od **5.107,00 €**. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi sastoje od troškova materijala za održavanje higijene (nabavka robe široke potrošnje) u iznosu od 2.004,14 € i troškova kancelarijskog materijala u iznosu od 3.102,86 €. Takođe je navedeno da su troškovi materijala za održavanje higijene obračunati u skladu sa Metodologijom, dok zahtijevani trošak kancelarijskog materijala predstavlja odobreni iznos za 2021. godinu, a razlog je u činjenici da je značajan period 2020. godine (kao godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva) karakterisao rad zaposlenih od kuće uslovljen COVID krizom, pa ostvarenje za 2020. godinu ne predstavlja realnu veličinu.

Analizom pomenutih navoda iz Zahtjeva, zaključeno je da predloženi troškovi rezervnih djelova i materijala nijesu izračunati u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 2 Metodologije. U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 2 Metodologije troškovi rezervnih djelova i materijala utvrđuju se na osnovu ostvarenih troškova rezervnih djelova i materijala po odobrenom broju zaposlenih za godinu koja prethodi

godini podnošenja zahtjeva (2020. godina), kao i odobrenog broja zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina).

Ostvareni troškovi rezervnih djelova i materijala u 2020. godini iznose 2.700,69 €, što je navedeno u dopisu broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, i potkrijepljeno sljedećim analitičkim karticama dostavljenim uz Zahtjev:

- 5120 – Troškovi materijala za održavanje higijene (842,56 €);
- 5121 – Troškovi kancelarijskog materijala (1.368,86 €);
- 5123 – Troškovi alata i inventara (246,86 €);
- 5124 – Troškovi ostalog materijala (140,98 €);
- 5129 – Drugi troškovi režijskog materijala (15,00 €);
- 5129 – Drugi troškovi režijskog materijala (86,43 €).

Polazeći od navedenog, a primjenom člana 7 stav 2 tačka 2 Metodologije, Agencija je u Izvještaju utvrdila troškove rezervnih djelova i materijala za 2022. godinu u iznosu od 2.970,76 € (2.700,69 € / 20 \* 22).

COTEE je tokom javne rasprave iznio primjedbe u vezi sa navedenim troškovima i predložio da se *"troškovi rezervnih djelova i materijala utvrde na iznos od 4.567.87€ (trošak materijala za održavanje higijene za 22 zaposlena 1.465,01 + trošak kancelarijskog materijala na nivou odobrenog iznosa za 20 zaposlenih za 2021. godinu, tj. 3.102.86)."*

Agencija je razmotrila primjedbe, u odnosu na koje je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedbe nijesu prihvaćene iz sljedećih razloga:

- članom 7 stav 2 tačka 2 Metodologije propisano je da se troškovi rezervnih djelova i materijala utvrđuju isključivo primjenom formule iz navedene odredbe, polazeći od ostvarenih troškova rezervnih djelova i materijala u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina), a uzimajući u obzir odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina), tako da su bez uticaja na drugačije odlučivanje Agencije navodi iznijeti u primjedbi COTEE;

- Pravilima je uređen nači vršenja korekcija troškova poslovanja, a opravdana odstupanja troškova rezervnih djelova i materijala će biti utvrđena u postupku vršenja korekcija saglasno članu 18 st. 1 i 2 Pravila.

Uzimajući sve navedeno u obzir, utvrđeni su troškovi rezervnih djelova materijala za 2022. godinu u iznosu od **2.970,76 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 2 Metodologije (2.700,69 € / 20 \* 22), a na osnovu ostvarenih troškova rezervnih djelova i materijala u 2020. godini, odobrenog broja zaposlenih za 2020. godinu (20) i za 2022. godinu (22).

### **1.1.3. Troškovi usluga trećih lica**

Troškovi usluga trećih lica zahtijevani su u iznosu od **89.489,06 €**. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi sastoje od sljedećih troškova: troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 14.068,57 € (troškovi usluga za tekuće održavanje hardverske opreme - 2.068,57 € i troškovi usluga održavanja ostale opreme - 12.000,00 €) i ostalih troškova usluga u iznosu od 75.420,49 € (trošak zakupa poslovnog prostora i opreme - 48.000,00 €; trošak računovodstvene revizije - 2.000,00 €; konsultanske provizije i troškovi - 10.000,00 €; troškovi javnog oglašavanja - 1.551,43 €; troškovi usluga kopiranja i korićenja - 1.000,00 €; troškovi obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica - 5.765,16 €; troškovi usluga higijenskog održavanja - 5.900,00 €; troškovi komunalnih usluga - 602,16 €; ostali troškovi usluga - dnevna štampa, izrada vizit kartica, pečata i drugi troškovi koji se mogu javiti u toku redovnog poslovanja - 601,74 €).

U Zahtjevu je navedeno da su troškovi usluga trećih lica izračunati u skladu sa Metodologijom, osim sljedećih kategorija za koje su data sljedeća objašnjenja:

- *Konsultanske provizije i troškovi*, za koje je predloženo povećanje. COTEE iskazuje potrebu za opredjeljivanjem većih sredstava za konsultantske usluge iz oblasti energetike, imajući u vidu da određeni broj zaposlenih, koji su dominantno radili na propisima iz oblasti energetike, stiče uslov za penziju u predstojećoj godini, pa se u situaciji izrade novih akata/usklađivanja iskazuje potreba za angažovanjem stručnih lica sa posebnim/specifičnim znanjima iz te oblasti. Nadalje je navedeno da u obavljanju osnovne djelatnosti utvrđene Zakonom o energetici, postoji potreba zaključivanja ugovora sa stranim subjektima (npr. AIB) za koje je potrebna određena stručna konsultacija zbog specifičnosti znanja u oblastima koje sadrže međunarodne elemente; da je Zakonom o energetici predviđeno da COTEE, osim obaveznog otkupa električne energije od



povlašćenih proizvođača i prodaje otkupljene električne energije snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima, tu električnu energiju može prodavati i na berzanskom tržištu električne energije; u Zahtjevu je istaknuto da je COTEE dužan da kupi svu proizvedenu električnu energiju iz obnovljivih izvora energije koji nemaju status povlašćenih proizvođača, ukoliko oni izraze takvu spremnost, i prodaja je po tržišnim uslovima, zbog čega je neophodno koristiti konsultantske usluge eksperata koji imaju znanja i iskustva u tržišnoj prodaji električne energije, sve do potpunog osposobljavanja novoodobrenog izvršioca za te poslove. Osim toga, navodi da se u poslovanju javljaju i pitanja povodom kojih je potrebno angažovanje stručnih/licenciranih lica za obavljanje istih (npr. usluge ovlašćenih procjenitelja, angažovanje domaćih i stranih eksperata i konsultanata usko specijalizovanih u oblastima značajnim za rad COTEE-a itd). Donošenje novog Zakona o radu uslovljava i potrebu donošenja novog Opšteg kolektivnog ugovora i Granskog kolektivnog ugovora za oblast energetike, a samim tim i usklađivanje/donošenje Kolektivnog ugovora COTEE, ukazuje se u Zahtjevu i dodaje da je, imajući u vidu da se radi o pitanjima koja se neposredno tiču zaposlenih i ostvarivanja njihovih prava i obaveza po osnovu rada, potrebna angažovanost konsultanta, u cilju što kvalitetnije izrade ovog akta i drugih akata kojima se rješavaju pitanja zaposlenih (stambena problematika). Takođe, ističe se da se u radu Odbora direktora u donošenju poslovnih odluka zahtijevaju određena posebna znanja za pitanja iz oblasti privrednog poslovanja za koja je potrebna angažovanost stručnih lica za obavljanje konsultacija i davanja izjašnjenja o određenim pitanjima. Potreba se u ovom dijelu iskazuje i za advokatskim uslugama u situaciji zastupanja ovog privrednog društva pred nadležnim subjektima/sudovima.

- *Troškovi javnog oglašavanja*, za koje se u Zahtjevu navodi da je predloženi iznos povećan zbog očekivanja da će u predstojećem periodu biti veći broj tendera koji se objavljuju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Takođe, ističe se da objavljivanje određenih akata u "Službenom listu Crne Gore", za koje postoji mogućnost donošenja u ovom regulatornom periodu, zahtijeva planiranje troškova u većem obimu od ranije zahtijevanog.
- *Troškovi obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica*, koji su predoženi na nivou odobrenih troškova za 2021. godinu. U Zahtjevu se navodi da zbog pandemije „COVID-a 19“ nije postojala mogućnost realizacije ovih troškova, pa ni obračun u skladu sa Metodologijom ne bi dao realan prikaz potrebnih sredstava za ovu namjenu za 2022. godinu.

- *Troškovi usluga higijenskog održavanja*, za koje se navodi u Zahtjevu da podrazumijevaju troškove plaćanja higijenskog održavanja poslovnog prostora, plaćanja naknade održavanja stambene zgrade koja zavisi od odluke skupštine etažnih vlasnika i kvadrature poslovnog prostora, kao i održavanje garažnog prostora.

S obzirom da COTEE svoj zahtjev troškova usluga trećih lica nije zasnovao na prosječno ostvarenim troškovima iz ove kategorije za 2018. 2019 i 2020. godinu, predloženi troškovi usluga trećih lica nijesu izračunati u skadu sa članom 7 stav 2 tačka 3 Metodologije. U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 3 Metodologije usluga trećih lica se utvrđuju na osnovu prosječno ostvarenih troškova usluga trećih lica, izuzev troškova zakupa poslovnog prostora, u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina), u godini t-2 (2019. godina) i godini t-3 (2018. godina). U skladu sa članom 21 Metodologije, izuzetno od člana 7 stav 2 tačka 3 Metodologije, pri utvrđivanju prihoda za 2022. godinu u troškove usluga trećih lica uračunavaju se troškovi zakupa poslovnog prostora obračunati na osnovu ugovora.

U cilju dokumentovanja troškova zakupa poslovnog prostora, COTEE je, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavio Predugovor o zakupu poslovnog prostora, zaključen 27.08.2021. godine sa Montenegro Airlines AD u stečaju Podgorica, u kome je navedeno da mjesečna zakupnina iznosi 4.000 € bez PDV-a.

COTEE je uz Zahtjev dostavio analitičke kartice troškova usluga trećih lica za 2018. 2019. i 2020. godinu, i to:

- 2018. godina (7.466,70 €)
  - 5320 - Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava (476,93 €);
  - 5503 - Troškovi računovodstvene revizije (1.900,83 €);
  - 5591 - Troškovi oglasa (40,00 €);
  - 5504 - Troškovi savjetovanja i dr. intelektualnih usluga (1.568,00 €);
  - 5220 - Troškovi naknada po ugovoru o djelu (1.927,60), koji se odnose troškove usluga higijenskog održavanja;
  - 5210 - Troškovi poreza na zarade i naknade zarada, na kojoj je iskazan trošak od 10,09 € koji se odnosi na troškove usluga higijenskog održavanja;

- 5250 - Troškovi naknada fizičkim licima (53,86 €), koji se odnose na troškove usluga higijenskog održavanja;
- 5502 - Troškovi usluga čišćenja (909,60 €);
- 5391 - Troškovi komunalnih usluga (463,19 €);
- 5509 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga, na kojoj je iskazan trošak od 116,60 € koji se odnosi na ostale troškove usluga;
- 2019. godina (18.190,48 €)
  - 5320 - Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava (4.498,40 €);
  - 5503 - Troškovi računovodstvene revizije (1.900,83 €);
  - 5220 - Troškovi naknada po ugovoru o djelu (1.654,22), koji se odnose na troškove konsultantskih usluga;
  - 5509 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga, na kojoj su iskazani troškovi u iznosu od 1.500,00 € koji se odnose na konsultantske usluge;
  - 5509 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga, na kojoj su iskazani troškovi u iznosu od 136,80 € koji se odnose na troškove javnog oglašavanja,
  - 5509 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga, na kojoj su iskazani troškovi u iznosu od 490,00 € koji se odnose na troškove kopiranja i korićenja,
  - 5504 - Troškovi savjetovanja id r. intelektualnih usluga (2.891,58 €);
  - 5250 - Troškovi naknada fizičkim licima (613,00 €);
  - 5502 - Troškovi usluga čišćenja (2.326,35 €);
  - 5391 - Troškovi komunalnih usluga (463,19 €);
  - 5509 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga, na kojoj su iskazani troškovi u iznosu od 117,10 € koji se odnose na ostale troškove usluga;
  - 5599 - Drugi nematerijalni troškovi, na kojoj su iskazani troškovi u iznosu od 1.599,01 € koji se odnose na ostale troškove usluga,

- 2020. godina (12.207,86 €)
  - 5320 - Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava (1.837,30 €);
  - 5329 - Drugi troškovi usluga održavanja (378,00 €);
  - 5503 - Troškovi računovodstvene revizije (2.000,00 €);
  - 5501 - Troškovi advokatskih usluga (500,00 €);
  - 5505 - Troškovi intelektualnih usluga fizickih lica (2.134,48 €);
  - 5504 - Troškovi savjetovanja id r. intelektualnih usluga (2.245,31 €);
  - 5504 - Troškovi savjetovanja id r. intelektualnih usluga (604,74 €);
  - 5502 - Troškovi usluga čišćenja (2.218,73 €);
  - 5391 - Troškovi komunalnih usluga (419,62 €);
  - 5506 - Troškovi komunalnih usluga (108,08 €);
  - 5509 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga, na kojoj su skazani troškovi u iznosu od 132,00 €, koji se odnose na ostale troškove usluga;
  - 5599 - Drugi nematerijalni troškovi (7,60 €).

Osim navedenih analitičkih kartica, COTEE je dostavio i analitičke kartice 0230 – Ostala oprema, 0231 – Ostala osnovna sredstva, 0236 – računarska oprema, 0140 – Računarski programi, u vezi kojih je u primjedbama datim u toku javne rasprave naveo da se odnose na *“nabavke nove i nadogradnju postojeće računarske opreme, a koja je realizovana u okviru ovoga troška”*.

*Dodatno, COTEE je tokom javne rasprave iznio primjedbe u vezi sa troškovima usluga trećih lica, koji su u Izveštaju utvrđeni u iznosu od 63.556,25 €, i predložio njihovo „uvećanje za 25.444,97 € i to po osnovu uvećanja ostvarenja ovog troška za 2018. godinu (12.413,24 €) na ime nabavke nove i nadogradnje postojeće računarske opreme, a koja je realizovana u okviru ovoga troška, troškova zakupa garažnog prostora (1.200,00 €), troškova obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica (3.519,85 €) i troškova konsultantskih usluga (8.311,88 €), odnosno da se iznos ove kategorije troškova utvrdi u iznosu od 89.001,22 €.”* Naknadno COTEE predlaže uvećanje pomenutih troškova za *„1.961,78 € na ime veće naknade za održavanje stambene zgrade koja zavisi od odluke skupštine etažnih vlasnika i kvadrature poslovnog prostora, s obzirom da*

*COTEE od 01.10.2021. godine svoju djelatnost obavlja u novozakupljenom poslovno/kancelarijskom prostoru". U prilogu je dostavljena dodatna dokumentacija, koja obuhvata: analitičke kartice konta 0140, 0230, 0236, analitičku karticu troška održavanja stambene zgrade zakupodavca, Montenegro Airlines AD u stečaju Podgorica, za period od 01.05-31.10.2021. godine; Ugovor o zakupu garažnog prostora.*

Agencija je razmotrila primjedbe i dostavljenu dokumentaciju, u odnosu na koje je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedbe su djelimično prihvaćene iz sljedećih razloga:

- Nije prihvaćeno predloženo povećanje ostvarenja troškova usluga trećih lica za 2018. godinu u iznosu od 12.413,24 €, za koje COTEE navodi da se odnose na nabavke nove i nadogradnju postojeće računarske opreme (za koje su dostavljene analitičke kartice, koje se odnose na konta broj 0140 – računarski programi, 0230 – ostala oprema 20% i 0236 – računarska oprema 30%), iz razloga što se radi o nabavci sredstava, a ne o troškovima usluga trećih lica, pa se isti ne mogu prihvatiti kao ostvarenje troškova. Prosjek ostvarenih troškova usluga trećih lica u 2018. 2019. i 2020. godini se, saglasno članu 7 stav 2 tačka 3 Metodologije, koristi pri utvrđivanju troškova usluga trećih lica za 2022. godinu, dok se izdaci za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti utvrđuju kao poseban element regulatorno dozvoljenog prihoda, saglasno čl. 6 i 9 Metodologije. Dodatno, za nabavljena osnovna sredstva se utvrđuje amortizacija, saglasno članu 8 Metodologije. Shodno navedenom, iz obračuna prosječnih troškova usluga trećih lica u 2018. 2019. i 2020. godini će biti izuzeti iznosi iskazani na kontima broj 0140, 0230, 0231 i 0236.
- Uzimajući u obzir i dopunu dokumentacije, odnosno Ugovor o zakupu garažnog prostora, zaključenog 31.08.2021. godine, broj 21/1364-1 od 31.08.2021. godine, između COTEE i Danice Vukadinović, kojim je ugovorena godišnja zakupnina od 1.200,00 €, troškovi zakupa poslovnog prostora utvrđuju se u ukupnom iznosu od **49.200,00 €**, na osnovu dostavljenih ugovora, i to: Predugovor o zakupu poslovnog prostora, zaključen 27.08.2021. godine, u kome je navedeno da mjesečna zakupnina iznosi 4.000 € bez PDV-a, što na godišnjem nivou iznosi 48.000,00 € i Ugovora o zakupu garažnog prostora, zaključenog 31.08.2021. godine, u kome je navedeno da godišnja zakupnina iznosi 1.200,00 €.
- Primjedba vezana za troškove obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica (3.519,85 €), troškove konsultantskih usluga (8.311,88 €) i troškove održavanja stambene zgrade (1.961,78 €) nije prihvaćena. Način utvrđivanja troškova usluga trećih lica za 29

2022. godinu je propisan članom 7 stav 2 tačka 3 i članom 21 Metodologije, koji podrazumijeva korišćenje prosjeka ostvarenja troškova usluga trećih lica u 2020. 2019. i 2018. godini izuzev prosjeka ostvarenja troškova zakupa poslovnog prostora za navedene tri godine, koji se utvrđuje na osnovu ugovora. Osim toga, u skladu sa naprijed citiranim odredbama Pravila, opravdana odstupanja troškova usluga trećih lica će biti utvrđena u postupku vršenja korekcija saglasno članu 18 stav 2 Pravila.

Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je da su troškovi usluga trećih lica, izuzev troškova zakupa poslovnog prostora, u 2018. godini ostvareni u iznosu od 7.466,70 €, u 2019. godini u iznosu od 18.190,48 € i u 2020. godini u iznosu od 12.207,86 €, što znači da prosječni troškovi iznose 12.621,68 €. Troškovi zakupa poslovnog prostora na godišnjem nivou iznose 49.200,00 €, što je u skladu sa članom 21 Metodologije utvrđeno na osnovu uvida u dostavljene ugovore. Utvrđeni troškovi usluga trećih lica za 2022. godinu iznose **61.821,68 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 3 i članom 21 Metodologije  $((7.466,70 \text{ €} + 18.190,48 \text{ €} + 12.207,86 \text{ €})/3) + 49.200,00 \text{ €}$ .

#### **1.1.4. Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja**

Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja zahtijevani su u iznosu od **76.333,36 €**. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi sastoje od troškova tekućih bankarskih usluga u iznosu od 56.193,36 €, poštanskih troškova u iznosu od 1.500,00 €, troškova osiguranja zaposlenih u iznosu od 8.640,00 € i troškova osiguranja za AIB u iznosu od 10.000,00 €. Takođe je navedeno da su troškovi izračunati u skladu sa Metodologijom i ispitivanjem tržišta, pa je za poštanske usluge predviđeno 1.500 € prema realnim procjenama i ostvarenju za 2021. godinu, dok su troškovi osiguranja računati za 24 zaposlena, a na osnovu procijenjene vrijednosti premije osiguranja po zaposlenom. Troškovi osiguranja za AIB se, kako se navodi, odnose na trošak polise osiguranja koja je obavezna u ugovornom odnosu sa AIB za namjenu pokrivanja eventualne štete.

U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 4 Metodologije troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja se dijele u dvije grupe, i to: troškovi tekućih bankarskih usluga i poštanski troškovi i troškovi osiguranja.

Troškovi tekućih bankarskih usluga se, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 4 podtačka a Metodologije, utvrđuju na osnovu ostvarenih troškovi tekućih bankarskih usluga u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godine) po količini proizvedene električne energije od strane

povlašćenih proizvođača, ostvarene u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godine), kao i količine proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, planirane energetske bilansom za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina).

Na osnovu dokumentacije dostavljene uz Zahtjev (analitička kartica 5530 – Troškovi platnog prometa u zemlji u iznosu od 44.497,79 € i 5532 – Troškovi platnog prometa u inostranstvu u iznosu od 44,00 €) može se utvrditi da su troškovi tekućih bankarskih usluga predloženi od strane COTEE izračunati na osnovu ostvarenih troškova bankarskih usluga u 2020. godini koji su iznosili 44.541,79 €, količine proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, ostvarene u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godine) koja iznosi 396.326.125,00 kWh i planirane količine proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina) u iznosu od 500.000.000,00 kWh.

S obzirom da Dugoročni energetske bilans Crne Gore za period od 2020. do 2022. godina, koji je donijela Vlada Crne Gore, ne sadrži podatke o količini proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača za 2022. godinu, Agencija je za potrebe utvrđivanja troškova tekućih bankarskih usluga primijenila član 45 stav 3 Zakona, kojim je propisano da ako u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada iznos određene energetske veličine ili finansijske vrijednosti nije moguće utvrditi primjenom postupaka i kriterijuma koje je Agencija utvrdila, Agencija, ili energetske subjekat uz saglasnost Agencije, te iznose utvrđuje procjenom na osnovu podataka iz posljednje godine za koju postoje konačni podaci. Polazeći od navedene odredbe, planirana količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača za 2022. godina utvrđena je u iznosu od 396.326.125,00 kWh, na osnovu podataka iz posljednje godine za koju postoje konačni podaci (2020. godina), troškovi tekućih bankarskih usluga za 2022. godinu utvrđeni su u iznosu od **44.541,79 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 4 podtačka a Metodologije i članom 45 stav 3 Zakona.

U cilju dokumentovanja opravdanosti troškova osiguranja, COTEE je, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavio Ugovor o jednostavnoj nabavci – osiguranje zaposlenih u DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica, za 2021. godinu, zaključen sa Sava osiguranjem AD Podgorica. U Ugovoru je navedeno da se ugovor odnosi na 19 zaposlenih i da godišnja premija obuhvata ukupno 4.940,76 € i to: kolektivno kombinovano osiguranje za koje je mjesečna premija po zaposlenom 5,72 €, dopunsko kolektivno kombinovano zdravstveno osiguranje za koje je mjesečna premija po

zaposlenom 2,45 € i zdravstveno kolektivno osiguranje za koje je mjesečna premija po zaposlenom 13,50 €.

Uzimajući u obzir dostavljenu dokumentaciju, troškovi osiguranja su utvrđeni u iznosu od **5.720,88 €** za 22 zaposlenih ( $5,72€ * 12 * 22 + 2,45 * 12 * 22 + 13,50 € * 12 * 22$ ), na osnovu podataka iz dostavljenog ugovora, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 4 podtačka b) Metodologije.

Pošanski troškovi i troškovi osiguranja se, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 4 podtačka b) Metodologije, utvrđuju na osnovu ugovora sa pružaocima ovih usluga.

U cilju dokumentovanja opravdanosti ovih troškova, COTEE je, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavio Ugovor o nabavci male vrijednosti – poštanske usluge za potrebe DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" Podgorica, zaključen sa Poštom Crne Gore AD Podgorica u martu 2020. godine, sa periodom važenja od 12 mjeseci od dana zaključivanja Ugovora ili dostizanja vrijednosti od 1.000,00 € sa PDV-om, zavisno od toga koji od ova dva uslova bude ranije ispunjen. Iz dokumentacije dostavljene uz Zahtjev se može utvrditi su u 2020. godini ostvareni troškovi poštanskih usluga iznosili 953,75 €.

Uzimajući u obzir dostavljenu dokumentaciju, poštanski troškovi su u Izvještaju utvrđeni u iznosu od 1.000,00 €, na šta je COTEE dao primjedbu tokom javne rasprave. Naime, COTEE je predložio „*da se iznos tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja uveća za 500,00 € po osnovu poštanskih usluga, odnosno utvrdi na iznos od 51.762,67 €. Shodno članu 15 Zakona o javnim nabavkama („Službeni list CG”, broj 74/19 od 31.12.2019.), poštanske usluge su izuzete iz procedure javnih nabavki, što znači da COTEE nije zaključivao ugovor sa Poštom Crne Gore AD Podgorica za 2021. godinu, već se plaćenje poštanskih usluga vrši na mjesečnom nivou prema stvarnoj realizaciji, po osnovu ispostavljene fakture, pa je tako i iznos za ovaj trošak za 2022. godinu planiran prema stvarnoj realizaciji tokom 2021. godini.*“ U cilju dokumentovanja opravdanosti ove primjedbe COTEE je dostavio analitičku karticu dobavljača „Pošta Crne Gore” AD.

Agencija je razmotrila primjedbu i dostavljenu dokumentaciju, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedba je prihvaćena, te su stoga troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja utvrđuju u iznosu od **51.762,67 €** (44.541,79 € + 1.500,00 € + 5.720,88), kao zbir troškova tekućih bankarskih usluga utvrđenih u iznosu od 44.541,79 € u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 4 podtačka a) Metodologije, troškova



osiguranja u iznosu od 5.720,88 € i poštanskih troškova u iznosu od 1.500,00 €, utvrđenih u skladu sa 7 stav 2 tačka 4 podtačka b Metodologije.

### **1.1.5. Troškovi usluga telekomunikacija**

Troškovi usluga telekomunikacija zahtijevani su u iznosu od **15.380,53 €**. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi planirani za 24 zaposlena, a na osnovu odobrenog troška za 2021. godinu.

S obzirom da zahtijevani troškovi usluga telekomunikacija nijesu zasnovani na ostvarenim troškovima u 2020. godini po odobrenom broju zaposlenih za istu godinu, ocijenjeno je da predloženi troškovi telekomunikacija nijesu izračunati u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 5 Metodologije. U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 5 Metodologije troškovi usluga telekomunikacija se utvrđuju na osnovu ostvarenih troškova usluga telekomunikacija u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina) po odobrenom broju zaposlenih za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina), uzimajući u obzir odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju, odnosno za 2022. godinu.

Na osnovu dokumentacije dostavljene uz Zahtjev može se utvrditi da su troškovi telekomunikacija ostvareni u 2020. godini iznosili 8.326,40 € (analitička kartica 5312 – Troškovi PTT usluga u zemlji). S obzirom da je za 2020. godinu odobreno 20 zaposlenih, a da je za 2022. godinu odobreno 22, utvrđeni troškovi telekomunikacija za 2022. godinu su utvrđeni u iznosu od **9.159,04 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 5 Metodologije ( $(8.326,40 \text{ €}/20) \cdot 22$ ), na šta je COTEE dao primjedbu tokom javne rasprave. Naime, COTEE predlaže „*da se iznos troškova telekomunikacija uveća za 3.640,98 €, odnosno da se utvrdi na iznos od 12.800,00 € za odobreni broj zaposlenih. COTEE predlaže prihvatanje predloga da se utvrdi iznos ovog troška za 2022. godinu za odobrena 22 zaposlena na nivou odobrenog iznosa za 2021. godinu za 20 zaposlenih.*“

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedba nije prihvaćena, jer je članom 7 stav 2 tačka 5 Metodologije propisana formula na osnovu koje se ovi troškovi utvrđuju i koja podrazumijeva primjenu ostvarenih troškova usluga telekomunikacija u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina). Polazeći od ostvarenih troškova telekomunikacija u 2020. godini, a uzimajući u obzir odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina), primjedba COTEE je bez pravnog utemeljenja s obzirom na odredbu člana 7 stav 2 tačka 5 Metodologije. Kao što je već navedeno,

Pravilima je uređen način vršenja korekcija troškova poslovanja, a opravdana odstupanja troškova telekomunikacija će biti utvrđena u postupku vršenja korekcija saglasno članu 18 stav 2 Pravila.

Uzimajući sve navedeno u obzir, utvrđeni su troškovi telekomunikacija za 2022. godinu u iznosu od **9.159,04 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 5 Metodologije  $((8.326,40 \text{ €}/20)*22)$ , na osnovu ostvarenih troškova telekomunikacija u 2020. godini u iznosu od 8.326,40 € (analitička kartica 5312 – Troškovi PTT usluga u zemlji), odobrenog broja zaposlenih za 2020. godinu (20) i za 2022. godinu (22).

#### **1.1.6. Troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom**

Troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom zahtijevani su u iznosu od **3.056,84 €**. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi planirani u skladu sa Metodologijom i da se odnose na godišnju naknadu za licencu za obavljanje djelatnosti.

U cilju dokumentovanja opravdanosti ovih troškova, COTEE je, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavio pregled ostvarenja ovih troškova koji su u 2018. godini iznosili 3.127,00 €, u 2019. godini 3.161,09 € i u 2020. godini 3.829,74 €.

U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 6 Metodologije troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom, utvrđuju se na osnovu podataka, dokumentacije i obrazloženja dostavljenih u skladu sa članom 14 ove metodologije, kao i dokumentacije i podataka kojim raspolaže Agencija.

Uzimajući u obzir obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju, troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom utvrđeni u predloženom iznosu od **3.056,84 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 6 Metodologije.

#### **1.1.7. Ostali troškovi poslovanja**

Ostali troškovi poslovanja zahtijevani su u iznosu od **100.802,44 €**. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi sastoje od tri kategorije, i to:

1. rashodi električne energije, rashodi vode, goriva, pretplate na Katalog propisa, ostale pretplate na stručnu literaturu i ostale pretplate:

- troškovi električne energije u iznosu od 3.306,96 €,
  - troškovi vode u iznosu od 271,62 €,
  - troškovi goriva u iznosu od 2.160,00 €,
  - troškovi registracije vozila u iznosu od 437,81 €,
  - troškovi pretplate na katalog propisa i stručnu literaturu u iznosu od 931,85 €;
2. troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina:
- troškovi održavanja računovodstvenog softvera u iznosu od 1.000,00 €,
  - troškovi reprezentacije u iznosu od 3.000,00 €,
  - troškovi članarine u poslovnim udruženjima u iznosu od 46.500,00 €;
3. drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja:
- izdvajanje za sindikalne aktivnosti (1% bruto zarade) u iznosu od 5.600,07 €,
  - stambeni fond (6% bruto zarade) u iznosu od 33.600,44,
  - pomoć Sindikatu dva puta godišnje u iznosu od 3.102,86 €,
  - ostali troškovi u iznosu od 1.000,00 €.

U Zahtjevu je navedeno da su:

1. troškovi iz prve kategorije obračunati za 24 zaposlena, a na osnovu ostvarenja iz 2020. godine, osim troška goriva koji je računat na osnovu realnih potreba za 2022. godinu;
2. troškovi iz druge kategorije računati u skladu sa Metodologijom, osim troškova reprezentacije koji su računati u skladu sa realnim potrebama za 2022. godinu i troškova članarina (AIB, Berza električne energije, CIGRE, EUROPEX) koji su računati na osnovu dosadašnjih iznosa članarina;
3. troškovi iz treće kategorije računati za 24 zaposlena u skladu sa Metodologijom i Kolektivnim ugovorom COTEE.

Predloženi ostali troškovi poslovanja nijesu izračunati u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 Metodologije.

U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 Metodologije ostali troškovi poslovanja se dijele na tri kategorije, i to:

1. rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate,
2. troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina,
3. drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja.

U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka a Metodologije, rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate utvrđuju se na osnovu ostvarenih troškova iz ove kategorije u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina) po odobrenom broju zaposlenih za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina), kao i odobrenog broja zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina).

Na osnovu dokumentacije dostavljene uz Zahtjev (analitičke kartice: 5130 – Troškovi električne energije – 2.755,80 €; 5132 – Troškovi upotrijebljene vode – 226,35 €; 5599 – Drugi nematerijalni troškovi – 174,20 € koji se odnose na pretplatu za "Pravni ekspert"; 5549 – Drugi troškovi članarina, pretplate na Sl. list – 602,34 €) može se utvrditi da ostvareni rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate u 2020. godini iznose 3.758,69 €. S obzirom da je odobreni broj zaposlenih za 2022. godinu 22, utvrđeni rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate su za 2022. godinu utvrđeni u iznosu od **4.134,56 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka a Metodologije  $((3.758,69 \text{ €}/20)*22)$ .

Na navedeni iznos utvrđenih rashoda električne energije, rashoda vode, pretplata na Službeni list, stručne časopise i ostalih pretplata COTEE je dao primjedbu u toku javne rasprave, ističući „*da se iznos rashoda električne energije, rashoda vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate uveća za 2.488,64 € po osnovu planiranih troškova goriva i registracije službenog vozila (2.160,00 € + 328,64 €), odnosno da se utvrdi na iznos od 6.247,33 € za odobreni broj zaposlenih*“. U prilog navedenom, COTEE je dostavio fakturu registracije službenog vozila za 2021. godinu.

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedba nije prihvaćena, jer je članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka a Metodologije propisano da se ova kategorija troškova utvrđuje primjenom formule koja podrazumijeva korišćenje 36

podatka o ostvarenim rashodima električne energije, rashodima vode, pretplatama na Službeni list, stručne časopise i ostalim pretplatama u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva (2020. godina). Polazeći od ostvarenih troškova u 2020. godini, a uzimajući u obzir odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina), primjedba COTEE je bez pravnog utemeljenja s obzirom na odredbu člana 7 stav 2 tačka 7 podtačka a Metodologije. Kao što je već navedeno, Pravilima je uređen nači vršenja korekcija troškova poslovanja, a opravdana odstupanja troškova rezervnih djelova i materijala će biti utvrđena u postupku vršenja korekcija saglasno članu 18 stav 2 Pravila.

U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b Metodologije, troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina utvrđuju se na osnovu ugovora ili druge dokumentacije, podataka i obrazloženja dostavljenih u skladu sa članom 14 ove metodologije, kao i dokumentacije i podataka kojim raspolaže Agencija.

U cilju dokumentovanja opravdanosti troškova održavanja računovodstvenog softvera, COTEE je, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavio fakture i pregled ostvarenja ovih troškova koji su u 2018. 2019 i 2020. godini iznosili **240,00**.

Osim navedenog troška, u okviru kategorije troškova iz člana 7 stav 2 tačka 7 podtačka b Metodologije, predložena je i članarina, odnosno naknada za registraciju kod "Berza električne energije" DOO Podgorica, za koju je dostavljena faktura. Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je da trošak naknade za registraciju iznosi **15.000 €**. U dopisu broj 21/1355-8 od 19.10.2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-9, i broj 21/1355-10 od 22.10.2021, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-11, COTEE je dostavio pojašnjenje troškova članarina, u kome je navedeno da se predloženi iznos od 46.500 € sastoji od sljedećih članarina:

- CIGRE – 1.000,00 €,
- AIB – 5.500,00 €,
- Crnogorska berza električne energije (BELEN) - 15.000,00 € i
- EUROPEX - 25.000,00 €.

Za navedene troškove dostavljeni su račun za 2020. godinu za CIGRE, račun polugodišnje članarine za 2021. godinu za AIB i račun članarine za 2021. godinu za BELEN.

S obzirom da je COTEE dokumentovao opravdanost troškova po osnovu članarine CIGRE i EUROPEX, isti se utvrđuju u predloženim iznosima od **1.000,00 € i 25.000,00 €**, respektivno, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b) Metodologije.

Vezano za članstvo u AIB, koje je neposredno vezano za novu nadležnost COTEE-a vezano za garancije porijekla, u Zahtjevu su predloženi troškovi članarine od 5.500,00 € i troškovi osiguranja u iznosu od 10.000,00 €. Članom 103 stav 7 Zakona propisano je da su korisnici registra garancija porijekla dužni da za korišćenje registra garancija porijekla plaćaju naknadu u visini utvrđenoj aktom koji donosi Operator tržišta, a koji odobrava Agencija. Polazeći od zakonskog okvira u ovoj oblasti, Agencija je članom 11 Metodologije propisala da ostali prihodi, koji su u skladu sa članom 6 stav 2 Metodologije odbitna stavka regulatorno dozvoljenog prihoda, obuhvataju prihode od naknada za korišćenje garancija porijekla. Navedenim je uspostavljen mehanizam da se troškovi poslovanja koji nastaju po osnovu nove nadležnosti COTEE pokrivaju iz ostalih prihoda koji po tom osnovu nastaju. Polazeći od navedenog, troškovi vezani za članstvo u AIB su utvrđeni u iznosu od **15.500,00€**, na osnovu obrazloženja i podataka dostavljenih uz Zahtjev, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b) Metodologije. Očekivanje je da će opravdani troškovi koji nastaju po ovom osnovu biti nadoknađeni iz naknada koje će COTEE naplaćivati u skladu sa Zakonom, te će prihodi koji će nastati po ovom osnovu biti uzeti u obzir pri utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i ostalih prihoda za regulatorni period nakon 2022. godine.

Uzimajući u obzir obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju, troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina utvrđeni su u Izveštaju u ukupnom iznosu od 56.740,00€ (240,00 € + 1.000,00 € + 25.000,00 € + 15.000,00 € + 15.500,00 €), u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b) Metodologije. Na navedeni iznos COTEE je dao primjedbu u toku javne rasprave i predložio *“da se iznos troškova za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera kao i troškovi članarina uveća za 3.108,00 € i to po osnovu godišnjih troškova korišćenja i održavanja aplikacije za elektronsku fiskalizaciju, a što predstavlja zakonsku obavezu (108,00 €) i troškova reprezentacije (3.000.00 €), odnosno da se utvrdi na iznos od 59.848,00 €.”* U prilog navedenom, COTEE je dostavio Ugovor o korišćenju i održavanju aplikacija za elektronsku fiskalizaciju, zaključen 08.06.2021. godine sa „VG eFiscal“ DOO, u kome je navedeno da mjesečna cijena bez PDV iznosi 9 €.

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izveštaju sa javne rasprave. Primjedba je djelimično prihvaćena iz sljedećih razloga:

- S obzirom da se, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b Metodologije, troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina utvrđuju na osnovu ugovora ili druge dokumentacije, podataka i obrazloženja dostavljenih u skladu sa članom 14 Metodologije, kao i dokumentacije i podataka kojima raspolaže Agencija, uvažena je dostavljena dokumentacija i obrazloženja u vezi sa troškovima korišćenja i održavanja aplikacije za elektronsku fiskalizaciju u iznosu od 108,00 €.
- Primjedba u vezi sa troškovima reprezentacije nije prihvaćena, budući da članom 7 stav 1 Metodologije ova kategorija troškova nije utvrđena kao opravdana i u funkciji obavljanja energetske djelatnosti.
- Uzimajući navedeno u obzir, troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina utvrđeni su iznosu od **56.848,00 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b Metodologije.

U skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka c Metodologije, drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja utvrđuju se na osnovu utvrđenih drugih troškova iz ove kategorije za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju (2021. godina) po odobrenom broju zaposlenih za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju (2021. godina), kao i odobrenog broja zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju (2022. godina).

Utvrđeni drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja za 2021. godinu iznose 35.252,81 €, dok odobreni broj zaposlenih za 2022. godinu iznosi 22, te stoga, utvrđeni utvrđeni drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja za 2022. godinu iznose **38.778,09 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka c Metodologije ((35.252,81 €/20)\*22).

Shodno navedenom, ostali troškovi poslovanja utvrđeni su u ukupnom iznosu od **99.760,65 €**, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 Metodologije (4.134,56 € + 56.848,00 € + 38.778,09 €).

\* \* \*

Na osnovu izloženog, utvrđeni su troškovi poslovanja za 2022. godinu u iznosu od **773.996,55 €** (545.464,92 € + 2.970,76 € + 61.821,68 € + 51.762,67 € + 9.159,04 € + 3.056,84 € + 99.760,65 €), pa je odlučeno kao u tački 2 dispozitiva ove odluke.

### **3.2. Trošak amortizacije**

Trošak amortizacije za 2022. godinu zahtijevan je u iznosu od **23.019,29 €** i odnosi se na trošak amortizacije licenci, softvera i drugih sredstava neophodnih za obavljanje regulisane djelatnosti.

U skladu sa članom 8 stav 1 Metodologije, trošak amortizacije za 2022. godinu utvrđuje se na osnovu: nabavne vrijednosti osnovnih sredstava koja su u funkciji na kraju 2020. godine, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalne metode amortizacije.

Na osnovu podataka prikazanih u registru osnovnih sredstava i obračunu amortizacije za 2020. godinu utvrđeno je da nabavna vrijednost osnovnih sredstava koja su u funkciji na kraju 2020. godine iznosi 160.699,31 €, a amortizacija tih sredstava za 2022. godinu iznosi 23.019,29 €.

Trošak amortizacije za 2022. godinu je utvrđen u iznosu od **23.019,29 €**, na osnovu dostavljene dokumentacije, a uskladu sa članom 8 Metodologije, pa je odlučeno kao u tački 2 dispozitiva ove odluke.

### **3.3. Nabavka osnovnih sredstava**

U skladu sa članom 9 stav 1 Metodologije, Agencija odobrava izdatke za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti koja se finansira iz regulatorno dozvoljenog prihoda. Stavom 2 navedenog člana propisano je da navedeni izdaci mogu obuhvatiti nabavku nematerijalne imovine i opreme koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, dok je stavom 3 istog člana propisano da navedene izdatke predlaže Operator tržišta, a utvrđuje Agencija na osnovu podataka i obrazloženja dostavljenih u postupku utvrđivanja prihoda. St. 4 i 5 istog člana obavezuju Operatora tržišta da pri procjeni izdataka za nabavku osnovnih sredstava ispita tržište i da se opredijeli za najpovoljnije ponude koje ispunjavaju potrebne tehničke karakteristike i iziskuju minimalno uvećanje regulatorno dozvoljenog prihoda.

Predloženi iznos izdataka za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti, iskazan na Obrascu O "Nabavka osnovnih sredstava", koji je dostavljen uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine", iznosi **1.181.711 €** i obuhvata sljedeće izdatke:

- Poslovni prostor (400 m<sup>2</sup>) - 600.000,00 €
- MMS Softver - 500.000,00 €



- Kupovina desktop računara - 8.893,00 €
- Kupovina laptop računara - 8.697,00 €
- MS Office licence - 8.814,00 €
- Monitori za zaposlene - 572,00 €
- Dodavanje novih RAM modula od 32 GB - 2.100,00 €
- Mrežni Firewall CISCO ASA - 850,00 €
- Štampač - 330,00 €
- Nadogradnja WEB portala - 2.900,00 €
- NAS Storage - 1.980,00 €
- Testni server sa licencama - 9.975,00 €
- Oprema za audio i video konferencije - 2.000,00 €
- Softver za garancije porijekla - 34.600,00 €

Agencija je izvršila analizu Zahtjeva i dostavljene dokumentacije koja je data u nastavku:

### **1. Poslovni prostor (400 m<sup>2</sup>) u iznosu od 600.000,00 €**

Članom 9 stav 2 Metodologije je propisano da izdaci za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti koje se finansiraju iz regulatorno dozvoljenog prihoda mogu obuhvatati nabavku nematerijalne imovine i opreme. Kako navedena odredba upućuje da se izdaci za nabavku osnovnih sredstava odnose, u dijelu materijalne imovine, isključivo na opremu, ne postoji osnov za prihvatanje navedenog predloga.

COTEE je dostavio primjedbu u toku javne rasprave vezano za nabavku poslovnog prostora, koju je Agencija razmotrila i dala stav u Izvještaju sa javne rasprave. Zakonom o energetici, članom 43 stav 5, je propisano ovlaštenje Agencije da utvrdi metodologiju za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta, dok je članom 62 stav 2 Zakona propisano ovlaštenje Agencije da navedenom metodologijom bliže propiše način utvrđivanja sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 7 Zakona, te je, saglasno takvom ovlaštenju, i donijeta Metodologija, čijim je članom 9 stav 2 propisano šta se podrazumijeva pod osnovnim sredstvima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti. 41

Kako, dakle, poslovni prostor nije obuhvaćen navedenom odredbom, bez pravnog utemeljenja su primjedbe COTEE date u tom dijelu.

Navedeni način utvrđivanja izdataka za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje regulisane djelatnosti je propisan uzimajući u obzir druge načine finansiranja, odnosno nabavke poslovnog prostora, kao i činjenicu da je regulatornim okvirima koji su do sada bili u primjeni omogućeno prikupljanje sredstava u cilju obezbjeđenja uslova neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti, koje je omogućilo povećanje osnovnog kapitala Društva.

## **2. MMS Softver u iznosu od 500.000,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je potrebna nabavka MMS Softvera radi omogućavanja digitalizovane obrade podataka učesnika, digitalizovane razmjene podataka, pripreme podataka periodičnih i godišnjih izvještaja i publikacija, digitalizovane razmjena i obrade podataka sa tržišta, digitalizovane verifikacije mjernih podataka i podataka iz vozničkih redova učesnika tržišta i njihove dalje obrade u obračunima, praćenja i kontrole primjene Metodologije za utvrđivanje cijena i uslova za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema, procjene rizika garancijama nepokrivenih finansijskih iskaza debalansa u portofilijama balansno odgovornih subjekata, praćenje naplate faktura po osnovu obaveza koje proističu iz balansnog mehanizma i obezbjeđenje sredstava za RDP.

COTEE dalje navodi da je postojeća aplikacija isporučena Operatoru tržišta 2012. godine i da je operativna od 2013. godine, kao i da su ugovori o njenom održavanju istekli, a njeno ažuriranje i unapređivanje nije obavljeno na potrebnom nivou, što ukazuje na potrebu njene zamjene novom.

U Zahtjevu je, takođe, navedeno da je svrha nabavke ovog softvera da se rad Operatora tržišta u Crnoj Gori prilagodi brzini prirasta potrebnih podataka koje treba obraditi, izmjenama standarda i procedurama razmjene podataka i radnim postupcima koje propisuje ENTSO-e i drugi standardi relevantni za elektronsko poslovanje na tržištu električne energije i posebno naprave aplikativne procedure koje će korenspodirati tehnološkim procesima koji se obavljaju u Službi TEE. U Zahtjevu je, osim toga, navedeno da postoji potreba za automatskom razmjenom mjernih podataka između COTEE i CGES-a, izradom automatskih izvještaja za potrebe učesnika na tržištu, Agencije, Vlade i državnih institucija i izradom WEB portala Operatora tržišta Crne Gore, kao

osiguranja zakonske obaveze transparentnosti rada i mogućnost povezivanja svih njegovih funkcija na jednom mjestu. Takođe je istaknuto da je nužno obezbjeđivanje podrške radu maloprodajnog tržišta korz IT rješenje za balansni obračun maloprodajnog tržišta što podrazumijeva IT podršku razmjeni potrebnih podataka između operatora distribucije i operatora tržišta, posebno snabdjevača vodeći računa o profilima potrošača na maloprodajnom tržištu i eventualnoj statističkoj obradi, kao i IT rješenja za upravljanje rizicima.

U Izvještaju je ocijenjeno da COTEE u Zahtjevu nije procijenio na koji način bi ova nabavka uticala na troškove poslovanja, već je samo navedeno da se u prvoj godini ne očekuju troškovi održavanja softvera i procijenjen je trošak amortizacije. S obzirom da je dostavljanje podataka o uticaju na troškove poslovanja izostalo, u Izvještaju je zaključeno da se opravdanost ove nabavke ne može ocijeniti na osnovu priložene dokumentacija i ista nije utvrđena kao opravdana.

COTEE je u okviru javne rasprave dostavio primjedbu vezanu za ovaj izdatak i predložio da se izdaci za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti uvećaju za 533.463,35 € i to, između ostalog, po osnovu nabavke MMS Softver-a (500.000,00 €).

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Članom 9 stav 1 Metodologije propisano je da Agencija odobrava izdatke za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti koja se finansira iz prihoda iz člana 6 stav 1 ove metodologije, stavom 2 istog člana da izdaci za nabavku osnovnih sredstava iz stava 1 ovog člana mogu obuhvatati nabavku nematerijalne imovine i opreme koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, stavom 3 istog člana da izdatke iz stava 2 ovog člana predlaže operator tržišta, a utvrđuje Agencija na osnovu podataka i obrazloženja dostavljenih u postupku utvrđivanja prihoda, dok je stavom 4 navedenog člana utvrđeno da je pri procjeni izdataka za nabavku osnovnih sredstava iz stava 2 ovog člana, operator tržišta dužan da ispita tržište i da prikupljene podatke prikaže na Obrascu O. Dužnost dokazivanja opravdanosti izadataka iz člana 9 stav 2 Metodologije, te dužnost opredjeljivanja za najpovoljnije ponude koje ispunjavaju potrebne tehničke karakteristike i iziskuju minimalno uvećanje prihoda iz člana 6 stav 1 ove metodologije, propisana je operatoru tržišta stavom 5 navedenog člana.

U cilju ocjene opravdanosti zahtjeva COTEE koji se odnosi na nabavku Market Management System (MMS), odnosno ocjene ispunjenosti uslova iz člana 9 stav 5 Metodologije, Agencija je 5. novembra 2021. godine, u skladu sa članom 14 stav 4 Metodologije, dopisom broj 21/3215-20 zatražila od COTEE dostavljanje dodatnih pojašnjenja i dokumentacije. Postupajući po 43

navedenom zahtjevu COTEE je, uz dopis broj 21/1355-18 od 9. novembra 2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-21, dostavio dokument kojim je uputio poziv za dostavljanje ponuda za MMS, dvije pristigle ponude i dio traženih informacija.

Izvršen je uvid u dostavljenu dokumentaciju u kojoj COTEE navodi sljedeće:

- softver, koji je trenutno u upotrebi, je proizveden 2012. godine kao probna verzija MMS softvera od kompanije „Korona“ d.d. Ljubljana i na njemu je rađena modifikacija 2018. godine u dijelu koji se odnosi na evidenciju bilateralnih ugovora, dok je od 2016. godine istekao ugovor o održavanju;
- javljaju se određeni problemi u primjeni postojećeg softvera (najprimitivniji način uvoza podataka, otežan proces pravljenja pregleda podataka, nepostojanje kvalitetnog kreatora izvještaja, česti bagovi aplikacije prilikom rada na planiranju sistema i pokretanja modula za jednačine, nemogućnost kvalitetnog načina zaključavanja aplikacije koja bi spriječila neželjene unose, usporen rad aplikacije u režimima obračuna);
- u nastojanju da se problemi u primjeni postojećeg softvera prevaziđu, COTEE je zatražio od njegovog proizvođača da dostavi ponudu za popravku aplikacije, što je proizvođač odbio uz argumentaciju da se popravka softvera ne isplati i preporuku da se nabavi nova MMS aplikacija;
- obavljanje aktivnosti Operatora tržišta se uglavnom zasniva na korišćenju MMS aplikacije uz prelazak na manuelni unos i obradu podataka u određenim situacijama (pogotovo kada je u pitanju uvoz podataka ili rad na planiranju rada tržišta);
- trenutno ne postoje uslovi za automatsku razmjenu podataka, već se razmjena obavlja amnuelno korišćenjem MS Office alata (MS Excell);
- postojeći softver ne pruža mogućnost kreiranja izvještaja, već se posao obavlja ručno korišćenjem MS Office alata (MS Excell);
- planiranje transakcija se ne obavlja ručno, već preko MMS aplikacije uz navod da korisnici pripremaju svoj plan i unose ga u sistem, bilo preko interfejsa aplikacije bilo uvozeći preko xml-fajlova,
- aktivnosti vezane za podršku u implementaciji REMIT regulative još uvijek nijesu u primjeni;

- COTEE nije u mogućnosti da pruži odgovore u traženoj formi na sljedeća pitanja: 1. Da li je moguće nastaviti obavljanje aktivnosti (pojedinačnih aktivnosti iz specifikacije upućene u pozivu za dostavljanje ponuda prilikom ispitivanja tržišta) korišćenjem postojećih softvera i alata u 2022. godini (npr. Microsoft Office i sl.)? 2. Koliko je zaposlenih trenutno angažovano na obavljanju aktivnosti i koliko čovjek/sati na mjesečnom nivou? 3. Koliko je zaposlenih planirano da bude angažovano u 2022. godini na obavljanju aktivnosti i koliko čovjek/sati na mjesečnom nivou uz nabavku softvera? 4. Koliko bi zaposlenih bilo potrebno da bude angažovano u 2022. godini na obavljanju aktivnosti i koliko čovjek/sati na mjesečnom nivou bez nabavke softvera?

U Izjašnjenju broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine, COTEE je naveo sljedeće:

*„Poslove i zadatke Operatora tržišta, normirane Zakonom i Tržišnim pravilima i primjenjeni dizajn tržišta, struka prepoznaje kroz 5 funkcionaliteta:*

- *Administracija tržišta (Administration);*
- *Planiranje rada tržišta i Nominacije (Scheduling and Nomination);*
- *Alokacije kapaciteta (Allocations);*
- *Balansni obračun i Finansijsko poravnanje (Accounting and Settlements);*
- *Izveštavanje (Reporting).*

*Svaki proizvođač softvera, prilikom projektovanja i izrade MMS-aplikacija u pravilu prepoznaje ove funkcionalitete i shodno potrebi i mjeri koje od njega zahtjeva naručilac aplikacija definiše stepen razrade svakog od njih posebno, kao i način njihovog usklađivanja u jedinstvenu aplikaciju.*

*Funkcionalitet administracija tržišta - treba u sebi direktno da implementira zahtjeve koji su proistekli iz Zakona o energetici, član 129 stav 1, a koji su razradeni kroz odredbe Tržišnih pravila u poglavljima: II Ugovori na tržištu električne energije, IV Učesnici na tržištu električne energije, V Baza podataka, VI Tržište električne energije na bazi bilateralnih ugovora, VIII Vozni redovi i IX Obračun odstupanja predaje i prijema električne energije od vozničkih redova, u smislu podešavanja rada aplikacije konkretnom tržištu na koje se primjenjuje:*

- *Unos učesnika tržišta, definisanja uloge učesnika na tržištu, definicije prava i pristupa aplikaciji i samim tim usklađivanja njegovih aktivnosti sa obavezama iz Ugovora o učešću na tržištu i 45*

*Ugovora o balansnoj odgovornosti, prava prijave planirane proizvodnje ili potrošnje, prijave ugovorenih komercijalnih aktivnosti, prava prijave voznih redova, pregleda podataka i izvještaja koji su mu dostupni. (U ovom dijelu se tačno definise balansna odgovornost, odnosno balansna pripadnost učesnika na tržištu u skladu sa odredbama Zakona, odnosno Tržišnih pravila).*

- *Definisanje primopredajnih mjesta i mjernih tačaka učesnika tržišta i njihovo svrstavanje po mjernim tačkama (mjerne tačke mogu biti tačke u kojima postoji više primopredajnih mjesta). Ovdje se definiše i način formiranja mjerenja, da li je mjerenje izvedeno kao računaska operacija ili se unose podaci koji su izmjereni na mjernom instrumentu vremenski interval u kome je dat podatak sa mjernog mjesta, smjer mjerenja u odnosu na sistem mjerne tačke, da li energija ulazi ili izlazi iz nje, EIC mjerne tačke, eventualno kod-ako je mjerenje označeno kodom, registracija krajnjih kupaca po snabdjevačima, učesnicima tržišta itd.*
- *Unos podataka sa primopredajnih mjesta u bazu aplikacije, kao poseban element administracije tržišta. Veoma bitan način rješenja unosa podataka u aplikaciju, jer se radi o učestalom unosu velikog broja podataka, potrebama pouzdanosti i sigurnosti prenosa i unosa podataka u bazu. Potreban nivo i kvalitet unešenih podataka je od suštinske važnosti za kvalitetan rad funkcionaliteta za obračune i poravnanja.*
- *Generalne postavke rada tržišta - unos rokova rada tržišta je rutina koja se koristi u smislu ograničenja rada tržišta, kada su u pitanju prijave i evidentiranje ugovora i planiranih prognoza, odnosno prijave voznih redova, definisanje kalendara, praznika, radnih i neradnih dana, definisanje jedinica i formata podataka koji se unose u bazu aplikacije (energija, novac, neimenovan iznos) i sl.*
- *Unos podataka iz elektroenergetskog sistema, proizvodne, potrošačke jedinice, interkonektori, postrojenja, kao i njihove energetske karakteristike (snaga proizvodnje, prenosa, potrošnje itd.*
- *Definisanje automatskih rutina aplikacije, automatska ažuriranja podataka itd.*
- *Mogućnost davanja pristupa aplikaciji i ograničenju toga prava u potpunosti korespondira zahtjevima iz Zakona član 129a, odnosno članovima 13 i 14 Trzišnih pravila, koji se tiču isključenja ili privremenog isključenja učesnika sa tržišta.*

- *Planiranje rada tržišta i nominacije učesnika tržišta (vozni redovi) je funkcionalitet koji se oslanja na postavke prethodno opisane kod Administracije tržišta. Namijenjen je upravljanju trgovanjem i operacionalizaciji trgovina. Ovaj funkcionalitet opisan Zakonom u članu 129 stav 1 i u Tržišnim pravilima poglavlja: VI Tržište električne energije na bazi bilateralnih ugovora i VIII Vozni redovi, u potpunosti je standardizovan i kao proces i kao interna procedura primjene standarda udruženja EU Operatora prenosnih sistema kroz ENTSO ESS proces. Navedena zakonska rješenja su u potpunosti usklađena sa postupkom u ESS standardu, tako da je nepotrebno da se o ovome dalje i govori u ovom materijalu.*

*Funkcionalitet za obračune i finansijska poravnanja se takođe u potpunosti oslanja na podatke u bazi aplikacije, odnosno postavkama iz Administracije tržišta, kako bi se ispunili zahtjevi iz Zakona o energetici, član 129 stav 1, odnosno zahtjevi iz Tržišnih pravila iz poglavlja: IX Obračun odstupanja predaje i prijema električne energije od vozničkih redova i X Finansijski obračun i finansijsko poravnanje. Radi se o veoma zahtjevnom i za projektante komplikovanom elementu za obradu podataka tržišta, jer treba da ponudi računске algoritme za obradu podataka na korisničkom nivou. Ovi algoritmi moraju da obuhvate sva moguća rješenja obračuna koja se mogu tražiti Zakonom o energetici i Tržišnim pravilima, obzirom na činjenicu da u periodu eksploatacije aplikacije može doći do promjena oba navedena akta.*

*Funkcionalitet za izvještavanje proizilazi iz zahtjeva člana 129 stav 1 Zakona o energetici, odnosno člana 20 Tržišnih pravila. Ovaj funkcionalitet mora biti prilagođen korisnicima aplikacije, prije svega učesnicima tržišta, trećim licima i osoblju koje je zaduženo da obavlja poslove organizovanja i upravljanja tržištem, dakle zaposlenima u COTEE, što podrazumjeva:*

- *Jednostavne alate za kreiranje izvještaja, prema kriterijumima čuvanja povjerljivosti podataka;*
- *WEB orijentisanost interfejsa za prikaz podataka;*
- *Potrebe izvoza podataka u EXCEL, XML ili PDF formatu.*

*Smatramo da smo u prethodnom dijelu u dovoljnoj mjeri prikazali i dokazali ne samo potpunu inkorporisanost svih normi kojom se obrađuje trgovina električnom energijom u Crnoj Gori u integralnu MMS aplikaciju nego i nemogućnost sprovođenja ovih normi bez adekvatnog softverskog rješenja.*

*U odnosu na stav Agencije do postoji mogućnost korišćenja više razdvojenih funkcionalnih cjelina (aplikacija), umjesto jedinstvenog softvera koji objedinjuje sve pobrojane funkcije, želimo da Vas informišemo o samoj organizaciji primjene funkcionaliteta koji su prethodno opisani.*

*Navedena funkcionalna razrada poslova na tržištu električne energije predstavlja osnovu za sva softverska rješenja koja se nalaze u praksi Operatora tržišta, učesnika na tržištu i ostalih povezanih lica. Proizvođači softvera nude rješenja za svaki od pomenutih funkcionaliteta u vidu modula, u zavisnosti od potreba budućih korisnika. Ovdje treba imati u vidu da ni sama rješenja modula nijesu istovjetna (npr. moduli za Administraciju, Planiranje rada tržišta, Alokacije kapaciteta, Obračune i Izvještavanje nijesu isti za sve korisnike za MMS aplikacije). Ovo se može pojasniti kroz primjer Operatora tržišta i Operatora sistema, gdje se razlike se javljaju kod:*

- *načina vođenja administracije (vođenje dokumentacije Operatora tržišta i Operatora sistema nije isto - dokumentacija učesnika, balansnih grupa itd..),*
- *načina planiranja rada Operatora tržišta i Operatora sistema, koji je drastično različit (plan Operatora tržišta je dio plana Operatora sistema, koji ima posebne obaveze u odnosu na rad u interkonekciji),*
- *načina vodenja alokacija kapaciteta - za razliku od Operatora sistema koji ima ključnu ulogu u upravljanju kapacitetima na interkonektorima, podaci o alokacijama kapaciteta u slučaju Operatora tržišta služi samo kao dokumentacija (dokaz za potvrdu ugovora sa prekograničnom trgovinom).*
- *Operator tržišta jedini shodno Zakonu o energetici i Tržišnim pravilima vrši balansni obračun i finansijsko poravnanje. Neke funkcije obračuna postoje i kod Operatora sistema, ali ne na nivou zahtjeva Operatora tržišta.*
- *Operator tržišta i Operator sistema imaju sasvim različite pristupe i nivoe zahtjeva za izvještavanjem. U oba slučaja potrebe za izvještavanjem su veoma zahtjevne.*

*Prethodan primjer treba da ukaže da zahtjev korisnika oblikuje i tehničko rješenje modula, a prema tome i posledično njegovu komercijalnu vrijednost. Takođe iz prethodnog se može i logično zaključiti da je uključivanje više modula u jedinstvenu MMS aplikaciju racionalniji pristup, u odnosu na pristup da se posebno nabavljaju, iz dva razloga:*

- *Prvi, jer je očigledno da se istovremenom nabavkom svih potrebnih komponenti softvera dobija niža nabavna cijena.*



- *Drugi, jer uvijek postoji potencijalni tehnički problem kompatibilnosti aplikacijom povezanih modula (ovo pogotovu ako se radi o različitim proizvođačima).*

*U odnosu na stav Agencije u vezi funkcije aplikacije za REMIT, podsjetićemo da je u opisu poslova COTEE organizacija i uprovljanje tržištem.*

*Praksa je pokazala da većina učesnika tržišta nemaju potrebnu infrastrukturu koja bi im omogućavala da nesmetano obavljaju svoje trgovačke aktivnosti (primjer EPCG koja kod sastavljanja svojih planova - voznih redova i prijave svojih trgovačkih ugovora, koristi jednu od dvije platforme na kojima rade - platforme za nominacije CGES-a ili COTEE-a).*

*Zakonska obaveza COTEE-a je da posebno vodi dokumentaciju bilateralnih ugovora, što je i neminovno, jer je za registraciju ovog tipa komercijalnih odnosa u Crnoj Gori i praktično jedina instanca Operator tržišta, pa je potreba pružanja usluge REMITA više nego logična. Ovim bi se učesniku tržišta omogućilo da eventualnu obavezu REMITA dobija po povoljnim uslovima i smanji njegove troškove koje bi imao da je mora sam obezbijediti.*

*Uvođenje ove usluge, sa stanovišta rada tržišta električne energije u Crnoj Gori, u znatnoj mjeri bi poboljšali uslovi učestvovanja na tržištu, čime bi doprinjeli većoj konkurentnosti tržišta i otvorili prostor da se učesnici prijavljuju na berzu (bilateralni ugovori sklopljeni van organizovanog tržišta nijesu predmet poslovanja berze). Ovu uslugu u svom poslovnom portfelju ima i slovenački operator tržišta.*

*Sa stanovišta poskupljenja ukupnog projekta MMS aplikacije ovo proširenje softvera je minimalno, jer je jedan njegov dio već sadržan u dijelu koji se tiče evidencije ugovora."*

Takođe, na otvorenom dijelu XXXIV/21 sjednice Odbora Agencije, održane 30.11.2021. godine, ovlašćeni predstavnici COTEE naveli su da su primjedbe u vezi sa nabavkom MMS softvera navedene u Izjašnjenju broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine, ali i u ranije dostavljenim dopisima u ovom postupku, a istakli su i sljedeće:

- „- COTEE ne može da radi bez softvera, jer je softver koji posjeduju amortizovan;
- U okviru postojećih zakonskih obaveza softver koji trenutno posjeduje COTEE ne može da ispuni njihove zahtjeve;
- Zbog primjene ENTSO-E pravila doći će do velikog povećanja obima poslova i prikupljanja i obrade velikog broja podataka;

- Postojeći softver ne može da radi posebno u oblastima maloprodajnog tržišta;
- Kompletan sistem obračuna prelazi na petnaesto minutni obračunski interval u skladu sa pravilima ENTSO-E i softver se mora tome prilagoditi;
- Očekuje se veliki priliv novih podataka u narednom periodu.“

Ne dovodeći u pitanje potrebu za digitalizacijom procesa i prednosti koje ona donosi, kao ni nastojanje da se način vršenja zakonskih nadležnosti Operatora tržišta konstantno unapređuje, analizom dokumentacije dostavljene u postupku, navoda COTEE sadržanih u prethodno navedenom izjašnjenju, kao i navoda datih tokom otvorenog dijela sjednice Odbora Agencije ocijenjeno je sljedeće:

- Zahtjev za dostavljanje ponuda, koji je COTEE uputio potencijalnim ponuđačima prilikom ispitivanja tržišta, obuhvata i poslove koji nijesu zakonska obaveza COTEE (sistematsko prikupljanje i obrada podataka - podaci o alokaciji kapaciteta, podrška učesnicima koji prodaju energiju na maloprodajnom tržištu (kupci priključeni na distributivnu mrežu), uključujući krajnje kupce sa mjerenjem i bez mjerenja u obračunskom intervalu – profile aggregation accounting, podrška za REMIT), kao i poslove koji se mogu obavljati pomoću postojećih softvera i alata (automatska razmjena podataka sa drugim IT sistemima (prvenstveno sa TSO i DSO), kreiranje izvještaja). Dodatno, izvršen je uvid u Predlog zakona o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i prirodnog gasa, kojim se transponuje REMIT regulativa u crnogorsko zakonodavstvo, a koji je dostupan na internet stranici Skupštine Crne Gore. Navedeni zakon ne propisuje nove nadležnosti COTEE koje su opisane u navedenom zahtjevu za dostavljanje ponuda, na kome je temeljen zahtjev COTEE za utvrđivanje izdataka za nabavku MMS softvera u iznosu od 500.000 €.
- Drugi operatori tržišta u regionu, kao što COTEE i sam navodi, koriste različita rješenja u obavljanju djelatnosti („Borzen“ u Sloveniji koristi dvije aplikacije, jedna za evidentiranje trgovačkih ugovora i prognoza proizvodnje i potrošnje - aplikacija za planiranje rada tržišta i druga koja služi za praćenje ostvarenja balansnih grupa, upravljanje balansnim mehanizmom i obračunima, dok EMS-Direkcija za tržište koristi 4 različita softvera), što upućuje na to da se potreba za digitalizacijom procesa može zadovoljiti na različite načine. Članom 9 stav 1 Metodologije propisano je da Agencija odobrava izdatke za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti koja se finansira iz prihoda iz člana 6 stav 1 Metodologije, stavom 2 da izdaci za nabavku osnovnih sredstava mogu obuhvatati nabavku 50

nematerijalne imovine i opreme koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, dok stav 5 istog člana propisuje da je operator tržišta dužan da dokaže opravdanost izdataka iz stava 2 navedenog člana i da se opredijeli za najpovoljnije ponude koje ispunjavaju potrebne tehničke karakteristike i iziskuju minimalno uvećanje prihoda iz člana 6 stav 1 Metodologije. Polazeći od navedenog, utvrđeno je da je zahtjev COTEE za nabavku MMS softvera temeljen na specifikaciji koja obuhvata i poslove koji nijesu zakonska obaveza i nadležnost COTEE, odnosno sačinjena specifikacija COTEE, te s tim u vezi dostavljene ponude, prevazilaze opis poslova koji je u nadležnosti Operatora tržišta u skladu sa normativnim okvirom. S obzirom da COTEE nije, u smislu člana 9 stav 5 Metodologije, dokazao opravdanost izdatka od 500.000 €, utvrđeno je da nijesu ispunjeni uslovi za odobravanje izdataka za nabavku novog MMS Softvera u 2022. godini.

Polazeći od navedenog, primjedbe u vezi sa izdacima za nabavku MMS softvera nijesu prihvaćene.

### **3. Dodavanje novih RAM modula od 32 GB u iznosu od 2.100,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je dodavanje novih RAM modula potrebno za poboljšanje performansi, imajući u vidu početak pripreme za 15-tominutnu rezoluciju, te da bi se time proširio RAM na serverima u cilju održavanja hardveske infrastrukture koja opslužuje MMS sistem podataka.

U Izvještaju je ocijenjeno da izdatak za ovu nabavku nije opravdan, budući da je nabavka vezana za MMS Softver, čija nabavka nije odobrena, na šta je COTEE iznio primjedbu u toku javne rasprave, ističući da dodavanje novih RAM modula nije vezano za nabavku novog MMS softvera, već je preduslov za opšte funkcionisanje postojećeg MMS softvera i informacionog sistema COTEE, kao i da bi nesprovođenje ove nabavke moglo dovesti u pitanje dalje obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa licencom.

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedba je prihvaćena i utvrđeni su izdaci za dodavanje novih RAM modula od 32 GB u iznosu od **2.100,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, odnosno čija je nabavka opravdana u cilju održanja funkcionisanja postojećeg „Market Management Scheduling“ (MMS) sistema, kao osnovnog alata za ispunjenje operativnih zahtjeva licencirane djelatnosti u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i međunarodnim propisima, odnosno da je ista preduslov za opšte funkcionisanje postojećeg MMS i informacionog sistema COTEE.

#### **4. Mrežni Firewall CISCO ASA u iznosu od 850,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je formiranje demilitarizovanih zona od značaja za povećanje nivoa bezbjednosti IT resursa unutar mreža i za bezbjedno funkcionisanje cjelokupnog sistema, pa je neophodna nabavka mrežnog Firewall CISCO ASA uređaja u cilju povećanja bezbjednosti i zaštite računarske mreže. Takođe je navedeno da se njime omogućava pristup MMS aplikaciji.

U Izvještaju je ocijenjeno da izdatak za ovu nabavku nije opravdan, budući da je nabavka vezana za MMS Softver, čija nabavka nije odobrena, na šta je COTEE iznio primjedbu u toku javne rasprave, ističući da nabavka mrežnog Firewall CISCO ASA uređaja nije vezana za nabavku novog MMS softvera, već je preduslov za opšte funkcionisanje postojećeg MMS softvera i informacionog sistema COTEE.

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedba je prihvaćena i odobreni su izdaci za nabavku mrežnog Firewall CISCO ASA uređaja u iznosu od **850,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, odnosno čija je nabavka opravdana u cilju održanja funkcionisanja postojećeg „Market Management Scheduling" (MMS) sistema, kao osnovnog alata za ispunjenje operativnih zahtjeva licencirane djelatnosti u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i međunarodnim propisima, odnosno da je ista preduslov za opšte funkcionisanje postojećeg MMS i informacionog sistema COTEE.

#### **5. Testni server sa licencama u iznosu od 9.975,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je svrha testnog servera provjera novih izdanja/ažuriranja, kao i traženje i pronalaženje grešaka prije puštanja rješenja u produkciono okruženje. Takođe je navedeno da se njime omogućava pristup MMS aplikaciji.

U Izvještaju je ocijenjeno da izdatak za ovu nabavku nije opravdan, budući da je nabavka vezana za MMS Softver, čija nabavka nije odobrena, na šta je COTEE iznio primjedbu u toku javne rasprave, ističući da nabavka testnog servera nije vezana za nabavku novog MMS softvera, već je preduslov za opšte funkcionisanje postojećeg MMS softvera i informacionog sistema COTEE.

Agencija je razmotrila primjedbu, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave. Primjedba je prihvaćena i odobreni su izdaci za nabavku testnog servera u iznosu od **9.975,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, odnosno čija je nabavka

opravdana u cilju održanja funkcionisanja postojećeg „Market Management Scheduling“ (MMS) sistema, kao osnovnog alata za ispunjenje operativnih zahtjeva licencirane djelatnosti u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i međunarodnim propisima, odnosno da je ista preduslov za opšte funkcionisanje postojećeg MMS i informacionog sistema COTEE.

#### **6. Kupovina desktop računara u iznosu od 8.893,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je planirana nabavka 13 desktop računara, od čega se osam odnosi na zamjenu računara čija je vrijednost na popisu bila nula, jedan za Izvršnog direktora i četiri za četiri nova zaposlena koji su planirani.

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju i da su za 2022. godinu odobrena dva nova zaposlena, a da su ova sredstva neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, utvrđeni su izdaci za nabavku desktop računara u iznosu od **7.524,85 €** (8.893,00 € / 13 \* 11) u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

#### **7. Kupovina laptop računara u iznosu od 8.697,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je planirana nabavka 13 laptop računara, od čega se osam odnosi na zamjenu laptopova čija je vrijednost na popisu bila nula, jedan za zaposlenog koji trenutno ne posjeduje isti i četiri za četiri nova zaposlena koji su planirani.

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju i da su za 2022. godinu odobrena dva nova zaposlena, a da su ova sredstva neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, utvrđeni su u iznosu od **7.359, 00 €** (8.697,00 € / 13 \* 11) u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

#### **8. MS Office licence u iznosu od 8.814,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da za svaki računar čija je nabavka planirana, neophodno obezbijediti MS Office licence, pa je planirana nabavka 26 licenci.

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju i da su za 2022. godinu odobrena dva nova zaposlena, a da su ova sredstva neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, utvrđeni su u iznosu od **7.458,00 €** (8.814,00 € / 26 \* 22) u skladu sa članom 9 st. 1 i 3

Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti

#### **9. Monitori za zaposlene u iznosu od 572,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je planirana nabavka četiri monitora za četiri nova zaposlena koji su planirani.

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju i da su za 2022. godinu odobrena dva nova zaposlena, a da su ova sredstva neophodna za obavljanje energetske djelatnosti, utvrđeni su u iznosu od **286,00€** ( $572,00 \text{ €} / 4 * 2$ ) u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

#### **10. Štampač u iznosu od 330,00 €**

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju, a da je ovo osnovno sredstvo neophodno za obavljanje energetske djelatnosti, utvrđeni su izdaci za nabavku štampača u predloženom iznosu od **330,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

#### **11. Nadogradnja WEB portala u iznosu od 2.900,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je trenutno stanje web prezentacije takvo da web sajt koristi zastarjelu PHP verziju i da web hosting provajder više nije u mogućnosti da pruži uslugu hostinga, da održavanje web sajta predstavlja zahtjevan proces uslijed čestih napada i da loš web dizajn ili dizajn koji je zastario nije poželjan za profesionalnu firmu. Shodno navedenom, COTEE planira poboljšanje osnovnih funkcionalnosti internet prezentacije i impementaciju dinamičnog i neprednijeg softverskog rješenja zbog čega su mu potrebna sredstva za nadogradnju web sajta.

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju, utvrđeni su izdaci za nadogradnju web portala su utvrđeni u predloženom iznosu od **2.900,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

#### **12. NAS Storage u iznosu od 1.980,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da je nabavka NAS storage uređaja značajna za smanjenje rizika od gubljenja podataka putem bekapovanja i automatskog smještanja na mrežni storidž.

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju, a da je ovo osnovno sredstvo neophodno za obavljanje energetske djelatnosti, utvrđeni su izdaci za NAS Storage u predloženom iznosu od **1.980,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

### **13. Oprema za audio i video konferencije u iznosu od 2.000,00 €**

S obzirom da je COTEE dostavio neophodnu dokumentaciju, a da je ovo osnovno sredstvo neophodno za obavljanje energetske djelatnosti imajući u vidu izmijenjeni ambijent u kome se poslovanje odvija uslovljeno COVID 19 pandemijom, utvrđeni su izdaci za nabavku opreme za audio i video konferencije su utvrđeni u predloženom iznosu od **2.000,00 €** u skladu sa članom 9 st. 1 i 3 Metodologije, s obzirom da se ovaj izdatak odnosi na opremu koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

### **14. Softver za garancije porijekla u iznosu od 34.600,00 €**

U Zahtjevu je navedeno da su potrebna sredstva za iznajmljivanje softvera za garancije porijekla. Cijenu za iznajmljivanje čine fiksni i varijabilni dio. Fiksni dio podrazumijeva 23.400 € bez PDV-a za iznajmljivanje sistema na godišnjem nivou, dok varijabilni 11.200 € bez PDV-a za pretpostavljen broj izdatih i evidentiranih uvezenih garancija porijekla po godini koji će biti naplaćen.

U skladu sa članom 241b Zakona, Agencija je dužna da sredstva prikupljena u skladu sa finansijskim planom za nabavku softverske aplikacije za vođenje registra garancija porijekla, u skladu sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla, prenese Operatoru tržišta u roku od 15 dana od dana preuzimanja poslova u skladu sa članom 241a stav 1 Zakona. Stavom 2 istog člana propisano je da navedena sredstva ne mogu imati karakter ostalih prihoda prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda operatora tržišta, a stavom 3 da se sredstva mogu koristiti isključivo za namjenu za koju su prikupljena.

Agencija i COTEE su u skladu sa navedenom zakonskom obavezom, zaključile Sporazum o preuzimanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije od strane Operatora tržišta, broj 20/5030-2 od 29.12.2020. godine, kojim su COTEE-u prenijeta sredstva u iznosu od 99.951,00 €, namijenjena za nabavku softverske aplikacije za vođenje registra garancija porijekla.

S obzirom da su sredstva za softver za garancije porijekla već obezbijedena na navedeni način, ista se ne mogu uključiti u regulatorno dozvoljeni prihod.

Dodatno, COTEE je u okviru javne rasprave dopunio svoj zahtjev za utvrđivanje izdataka za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje djelatnosti i predložio da se izdaci za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti uveća po osnovu **godišnje izrade programa za lična primanja (500,00 €) i nabavke stabilnog sistema gašenja požara Novec 1230 Server sobe (20.038.35 €)**. U prilogu je dostavljena faktura za izradu programa za lična primanja za 2021. godinu od "Epsilon" DOO i Ponudu od "Simes inženjering" DOO u vezi nabavke stabilnog sistema gašenja Novec 1230 Server sobe.

Agencija je razmotrila primjedbe i dokumentaciju, u odnosu na šta je zauzela stav sadržan u Izvještaju sa javne rasprave.

Uz Izjašnjenje, broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine, dostavljen je popunjen Obrazac o nabavci osnovnih sredstava, u kome su sadržani podaci o zahtijevanim izdacima za nabavku programa za lična primanja i stabilnog sistema gašenja požara.

Agencija je razmotrila dostavljenu dokumentaciju, kao i navode iz Izjašnjenja.

S obzirom da je COTEE obveznik primjene Zakona o računovodstvu ("Službeni list CG", br. 52/16), čijim članom 10 stav 2 je propisano da je pravno lice dužno da dostavlja finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta u pisanom i elektronskom obliku organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu, a imajući u vidu da je u okviru Izjašnjenja, broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine, dostavljen popunjen Obrazac o nabavci osnovnih sredstava, izdatak u iznosu od **500,00 €** za nabavku programa za lična primanja je ocijenjen kao opravdan.

Kod činjenice da COTEE nije pružio dokaz da je obveznik primjene člana 88 stav 1 Zakona o zaštiti i spašavanju ("Službeni list CG", br. 13/07, 5/08, 86/09, 32/11 i 54/16), COTEE se opredijelio za ponudu za nabavku stabilnog sistema gašenja požara, koja ne ispunjava uslove iz člana 9 stav 5 Metodologije, kojom je utvrđeno da je operator tržišta dužan da dokaže opravdanost izdataka iz člana 9 stav 2 Metodologije i da se opredijeli za najpovoljnije ponude koje ispunjavaju potrebne tehničke karakteristike i iziskuju minimalno uvećanje prihoda iz člana 6 stav 1 Metodologije, zbog čega je predmetni zahtjev ocijenjen kao neosnovan. U prilog navedenom, imalo se u vidu i da postoje drugi ekonomski povoljniji načini za obezbjeđenje protivpožarne zaštite u server sobama u kojima se nalaze server i mrežna oprema, koji bi iziskivali manje uvećanje regulatorno dozvoljenog prihoda od zahtijevanog.



Uzimajući navedeno u obzir, izdaci za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti se, saglasno članu 9 Metodologije, utvrđuju u iznosu od **43.262,85 €** (7.524,85 € + 7.359,00 € + 7.458,00 € + 286,00 € + 330,00 € + 2.900,00 € + 1.980,00 € + 2.000,00 € + 2.100,00 € + 850,00 € + 9.975,00 € + 500,00 €), a odnose se na nabavku desktop računara, laptop računara, MS Office licence, monitora, štampača, nadogradnju WEB portala, opremu za audio i video konferencije, dodavanje novih RAM modula od 32 GB, mrežni Firewall CISCO ASA, testni server i nabavku programa za lična primanja, pa je odlučeno kao u tački 2 dispozitiva ove odluke.

### **3.4. Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti**

U skladu sa članom 10 stav 1 Metodologije, razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti utvrđuje se primjenom stope koja je jednaka prosjeku mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za godinu t-1 koje objavljuje Centralna banka Crne Gore, dok je stavom 2 istog člana propisano da se stopa utvrđena na ovaj način primjenjuje na ukupne utvrđene troškove poslovanja za regulatornu godinu.

Troškovi poslovanja za 2022. godinu iznose **773.996,55 €**, a prosjek mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za 2020. godinu iznosi **1,32%**<sup>1</sup>, pa je razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti za 2022. godinu utvrđena u iznosu od **10.216,75 €**, pa je odlučeno kao u tački 2 dispozitiva ove odluke.

### **3.5. Ostali prihodi**

U skladu sa članom 11 Metodologije ostali prihodi su prihodi od obavljanja neenergetske djelatnosti, prihodi od premija, subvencija, donacija, prihodi od naknada za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora, naknada za korišćenje registra garancija porijekla i drugi prihodi koji nijesu posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju Operatora tržišta.

COTEE u Zahtjevu dostavljenom 31.08.2021. godine nije planirao ostale prihode za 2022. godinu. U dopisu broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, COTEE je naveo da realizacija prihoda od naknada za korišćenje registra

---

<sup>1</sup> <https://www.cbcg.me/me/statistika/statisticki-podaci/kamatne-stope>

garancija porijekla zavisi od momenta početka trgovine garancijama porijekla, tj. punopravnog članstva u AIB. U zavisnosti od procedura nabavki adekvatnog softvera i osiguranja zavisiće i početak operativnog rada i stvaranja pretpostavki za naplaćivanje naknada. S obzirom da se procedure nabavki i testni period očekuju u prvoj polovini 2022. godine, prihod od naknada se može očekivati u drugom dijelu godine u iznosu od 38.842 €, istaknuto je u Zahtjevu.

Polazeći od navedenog, ostali prihodi su u Izvještaju utvrđeni u iznosu od 55.111,66 €, koliko iznose i utvrđeni troškovi poslovanja za dva nova zaposlena po osnovu nove nadležnosti COTEE, i to: troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 49.587,72 €, troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 270,07 €, troškovi osiguranja zaposlenih u iznosu od 520,08 €, troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 832,64 €, rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate u iznosu od 375,87 €, drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja u iznosu od 3.525,28 €.

Na ovako utvrđene ostale prihode, COTEE je dao primjedbu u toku javne rasprave, predlažući „projektovanje ostalih prihoda na iznos od 0,00 € do dobijanja prvih relevantnih podataka za njihov obračun“.

Agencija je razmotrila dostavljenu primjedbu i stav po tom osnovu dala u Izvještaju sa javne rasprave. Uzimajući u obzir informacije dostavljene u dopisu broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden 24.09.2021. godine pod brojem 21/3215-3, kojima je potvrđeno da je COTEE uz postojeće kadrovske i operativne kapacitete uspio da stekne članstvo u AIB, a da se u narednom periodu očekuje sticanje punopravnog članstva, ocijenjeno je da COTEE može finalizovati navedeni proces uz postojeće kapacitete, a da će dodatni operativni troškovi utvrđeni na ime dva nova zaposlena biti realizovani u periodu kada će COTEE, osim troškova, imati i prihode po ovom osnovu. Članom 103 stav 7 Zakona propisano je da su korisnici registra garancija porijekla dužni da za korišćenje registra garancija porijekla plaćaju naknadu u visini utvrđenoj aktom koji donosi Operator tržišta, a koji odobrava Agencija. Navedenim aktom je potrebno obezbijediti da se operativni troškovi koji nastaju po osnovu nove nadležnosti pokrivaju iz prihoda koji po osnovu nje nastaju, odnosno iste je potrebno pretočiti u naknade. Polazeći od zakonskog okvira u ovoj oblasti, članom 11 Metodologije je propisano da ostali prihodi, koji su u skladu sa članom 6 stav 2 Metodologije odbitna stavka regulatorno dozvoljenog prihoda, obuhvataju prihode od naknada za korišćenje garancija porijekla. Navedenim je uspostavljen mehanizam kojim se troškovi poslovanja koji nastaju po osnovu nove

nadležnosti COTEE-a vezane za garancije porijekla, pokrivaju iz ostalih prihoda koji po tom osnovu nastaju.

U Izjašnjenju broj 21/1355-25 od 29.11.2021. godine COTEE je predložio da „*se odobri angažovanje jednog zaposlenog u Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove, uz zadržavanje troškova poslovanja na istom nivou od 773.996,55 €, a ostali prihodi utvrde u iznosu od 27.555,83 €, koliko bi iznosili i utvrđeni troškovi poslovanja po osnovu nove nadležnosti COTEE-a, a na ime angažovanja jednog novog zaposlenog*“. Dodatno, na otvorenom dijelu XXXIV/21 sjednice Odbora Agencije, ovlašćeni predstavnici COTEE su istakli da postoji potreba zapošljavanja lica pravne struke, kao i da utvrđivanje ostalih prihoda za COTEE predstavlja *“veoma osjetljivo pitanje, jer možda neće ništa prihodovati po osnovu nove djelatnosti. Novi problem je što, prema sadašnjim neformalnim informacijama, vlasnici garancija porijekla neće moći trgovati garancijama porijekla sa trgovcima iz zemalja EU, što dovodi u pitanje ostvarenje navedenog prihoda.”*, zbog čega predlažu da se ovi prihodi utvrde u iznosu od **27.555,83 €**.

Agencija je razmotrila novi predlog COTEE, navode iz navedenog izjašnjenja i sa otvorenog dijela sjednice Odbora Agencije, a u cilju ocjene opravdanosti zahtjeva COTEE da se ostali prihodi utvrde u navedenom iznosu izvršen je uvid u Direktivu (EU) 2018/2001 o promovisanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora, kojom je, u članu 19 stav 11, propisano da države članice Evropske unije ne priznaju garancije porijekla koje je izdala treća zemlja, osim ako je Unija s tom trećom zemljom sklopila sporazum o uzajamnom priznavanju garancija porijekla izdanih u Uniji i odgovarajućih sistema garancija porijekla utvrđenih u toj trećoj zemlji i to samo ako postoji direktan uvoz ili izvoz energije. Uzimajući u obzir da primjena navedene odredbe u zemljama EU uslovljava mogućnost trgovine garancijama porijekla između trgovaca na crnogorskom tržištu i trgovaca iz EU, a time utiče i na mogućnosti ostvarivanja prihoda COTEE po osnovu naknada za korišćenje garancija porijekla, primjedba je prihvaćena. Prilikom odlučivanja o predmetnim prihodima, imalo se u vidu sljedeće:

- Članom 103 stav 7 Zakona propisano je da su korisnici registra garancija porijekla dužni da za korišćenje registra garancija porijekla plaćaju naknadu u visini utvrđenoj aktom koji donosi Operator tržišta, a koji odobrava Agencija. Polazeći od zakonskog okvira u ovoj oblasti, članom 11 Metodologije je propisano da ostali prihodi, koji su u skladu sa članom 6 stav 2 Metodologije odbitna stavka regulatorno dozvoljenog prihoda, obuhvataju prihode od naknada za korišćenje garancija porijekla. Navedenim je uspostavljen mehanizam, odnosno metodološki pristup kojim se troškovi poslovanja koji nastaju po osnovu nove nadležnosti COTEE u vezi sa garancijama

porijekla, pokrivaju iz ostalih prihoda koji po tom osnovu nastaju. S obzirom da su troškovi vezani za članstvo u AIB koji su utvrđeni u iznosu od 15.500,00 €, u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 podtačka b Metodologije, namijenjeni za obezbjeđenje uslova neophodnih za vršenje nove zakonske nadležnosti od strane COTEE i da su kao takvi preduslov za ostvarivanje budućih prihoda po osnovu naknada za korišćenje registra garancija porijekla, isti se ne reflektuju na utvrđene ostale prihode za 2022. godinu, već će biti uzeti u obzir pri utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i ostalih prihoda za regulatorni period nakon 2022. godine.

- Prilikom utvrđivanja troškova zarada i drugih ličnih primanja primijenjene su odredbe člana 7 stav 2 tačka 1 i člana 7 st. 3 i 4 Metodologije, u skladu sa kojima je nadležnost Agencije da odobri broj zaposlenih, te je stoga broj zaposlenih za 2022. godinu odobren ne ulazeći u ocjenu interne organizacije rada COTEE i stručnu spremu zaposlenih. Polazeći od navedenog, za utvrđivanje ovih prihoda nije od uticaja navođenje organizacione cjeline u kojoj bi novi zaposleni bio angažovan od strane COTEE.
- Uvažena je primjedba u pogledu neizvjesnosti ostvarivanja prihoda po osnovu naknada za korišćenje garancija porijekla od strane COTEE, polazeći od prethodno navedenih odredbi legislative EU koja je u primjeni.
- Odstupanja u ostvarenju ostalih prihoda u odnosu na utvrđene ovom odlukom, biće uzeto u obzir prilikom vršenja korekcija u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija.

Uzimajući sve navedeno u obzir, u skladu sa članom 11 Metodologije, ostali prihodi su utvrđeni u iznosu od **27.555,83 €**, koliko iznose i utvrđeni troškovi poslovanja po osnovu nove nadležnosti COTEE za jednog zaposlenog, i to: troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 24.793,86 €, troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 135,03 €, troškovi osiguranja zaposlenih u iznosu od 260,04 €, troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 416,32 €, rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate u iznosu od 187,93 €, drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja u iznosu od 1.762,64 €.

Polazeći od izloženog odlučeno je kao u tački 2 dispozitiva ove odluke.

### **3.6. Korekcije iz prethodnog perioda (2019 i 2020. godina)**

Članom 6 stav 3 Metodologije propisano je da se pri utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda za transponovanje u naknadu za rad operatora tržišta uzimaju u obzir korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijske veličine od utvrđenih, izvršene u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.

Članom 11 Pravila propisano je da se u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada, iznos korekcije utvrđuje po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijske vrijednosti u odnosu na utvrđene na godišnjem nivou i to za operatora tržišta: a) troškovi poslovanja, b) fakturisana realizacija po osnovu usluga operatora tržišta, c) amortizacija po osnovu sredstava čija je nabavka odobrena u postupku utvrđivanja prihoda i naknade, d) ostali prihodi.

Članom 18 stav 2 Pravila propisano je da pri utvrđivanju korekcija po osnovu odstupanja ostvarenih troškova poslovanja u odnosu na utvrđene za poslednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada, za koje postoje konačni podaci, uzimaju se u obzir:

- 1) odstupanja na više ili na niže ostvarenih troškova koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom u odnosu na utvrđene,
- 2) odstupanja na niže ostvarenih troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškova materijala, troškova proizvodnih usluga, finansijskih rashoda, ostalih rashoda i nematerijalnih troškova osim troškova reprezentacije, u odnosu na utvrđene,
- 3) odstupanja na više ostvarenih troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškova materijala, troškova proizvodnih usluga, finansijskih rashoda, ostalih rashoda i nematerijalnih troškova osim troškova reprezentacije, u odnosu na utvrđene, ako operator tržišta dokumentuje opravdanost nastalog odstupanja i ako odstupanje nije uključeno u troškove poslovanja kroz utvrđeni parametar,
- 4) odstupanja ostvarenog od utvrđenog parametra  $Z_p$ , kao i iznos sredstava koji nije ostvaren za namjenu za koju je odobren.

Članom 18 stav 3 Pravila propisano je da se korekcija fakturisane realizacije vrši po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i drugih veličine od onih koje su korišćene pri utvrđivanju jediničnih naknada za: 1) povlašćene proizvođače, 2) snabdjevače, kupce samosnabdjevače i snabdjevača poslednjeg izbora i ranjivih kupaca, 3) snabdjevača, koji je imao status javnog <sup>61</sup>

snabdjevača, dok se primjenjuju Zakonom propisana ograničenja formiranja cijena, 4) proizvođače, 5) trgovce.

Članom 18 stav 4 Pravila propisano je da se korekcija amortizacije vrši po osnovu odstupanja ostvarenog od utvrđenog troška amortizacije sredstava čija je nabavka odobrena u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade, koja su nastala u posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada, za koje postoje konačni podaci.

Članom 18 stav 5 Pravila propisano je da se korekcija ostalih prihoda utvrđuje kao razlika ostvarenih i utvrđenih za posljednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada, za koje postoje konačni podaci.

### **3.6.1. Korekcije za 2019. godinu**

#### **3.6.1.1. Korekcije troškova poslovanja za 2019. godinu**

Odlukom o utvrđivanju naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, broj 18/2951-22 od 29.11.2018. godine, (u daljem tekstu: Odluka broj 18/2951-22) utvrđeni su troškovi poslovanja za 2019. godinu u iznosu od **681.947,21 €**. U okviru troškova poslovanja utvrđeni su:

- troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 487.733,17€,
- troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 4.500,00 €,
- troškovi usluga trećih lica u iznosu od 81.173,23€,
- troškovi tek.bank.usluga, pošt.trošk. i trošk.osiguranja u iznosu od 61.559,01€,
- troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 7.100,00 €,
- troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u iznosu od 2.500,00 €, i
- ostali troškovi poslovanja u iznosu od 37.381,80€.

Uz Zahtjev dostavljena je dokumentacija za troškove poslovanja za 2019. godinu, na osnovu kojih je utvrđeno da su troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od **633.073,43 €**, i to:

62

- troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 481.177,88 € (konta broj: 5200, 5201, 5204, 5210, 5211, 5260, 5292, 5293, 5294, 5296, 5297, 5299, 5541, 5569, 5552, 5205),
- troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 3.850,90 € (konta broj: 5121, 5123, 5124, 5129, 5120, 5102),
- troškovi usluga trećih lica u iznosu od 61.587,16 € (konta broj: 5334, 5320, 5503, 5220, 5509, 5504, 5250, 5502, 5391, 5599),
- troškovi tek.bank.usluga, pošt.trošk. i trošk.osiguranja u iznosu od 47.546,08€ (konta broj: 5530, 5532, 5524, 5312),
- troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 5.536,11 € (konto broj 5312),
- troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u iznosu od 3.161,09 € (konta broj: 5554, 5509, 5592), i
- ostali troškovi poslovanja u iznosu od 30.214,21 € (konta broj: 5130, 5132, 5510, 5511, 5540, 5549, 5599, 2490).

Analizom podataka i dokumentacije dostavljene uz Zahtjev utvrđeno je da su svi troškovi poslovanja, osim troškova koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom, u 2019. godini ostvareni u manjem iznosu od iznosa utvrđenog Odlukom broj 18/2951-22, pa se u skladu sa članom 18 stav 2 tač. 1 i 2 Pravila utvrđuje korekcija troškova poslovanja za 2019. godinu u iznosu od **48.873,79 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta** (681.947,21 € - 633.073,43 €).

### **3.6.1.2. Korekcija prihoda po osnovu naknade za rad operatora tržišta za 2019. godinu**

Odlukom broj 18/2951-22 utvrđen je regulatorno dozvoljeni prihod po osnovu naknade za rad za 2019. godinu u iznosu od **700.718,83 €**.

Prihod od naknade za rad operatora tržišta u periodu 01.01-31.12.2019. godine ostvaren je u iznosu od **629.672,56 €**, što je utvrđeno na osnovu analitičke kartice 610221 – Prihodi RDP, dostavljenu uz dopis broj 21/1355-8 od 19.10.2021. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 21/3215-9.

Kako je prihod od naknade za rad operatora tržišta u 2019. godini ostvaren u iznosu od 629.674 €, a utvrđen u iznosu od 700.718,83 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **71.046,27 € u korist Operatora tržišta** (629.672,56 € - 700.718,83 €).

### 3.6.1.3. Korekcija amortizacije za 2019. godinu

Odlukom broj 18/2951-22 trošak amortizacije za 2019. godinu utvrđen je na osnovu: vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2017. godine, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalne metode amortizacije. Kako je ovaj trošak za 2019. godinu utvrđen na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2017. godine, što je predstavljalo konačan podatak u momentu donošenja navedene odluke, i isti nije obuhvatao amortizaciju sredstava čija je nabavka planirana u 2018. godini, nema osnova za vršenje korekcija po osnovu amortizacije u skladu sa članom 18 stav 4 Pravila.

### 3.6.1.4. Korekcija ostalih prihoda za 2019. godinu

Odlukom broj 18/2951-22 nijesu utvrđeni ostali prihodi za 2019. godinu.

Analizom podataka i dokumentacije dostavljene uz Zahtjev, utvrđeno je da su ostali prihodi u periodu 01.01-31.12.2019. godine ostvareni u iznosu od **211,02 €** (prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti potraživanja iskazani na analitičkoj kartici broj 6850), pa se u skladu sa članom 18 stav 5 Pravila utvrđuje korekcija u tom iznosu **u korist korisnika usluga Operatora tržišta**.

### 3.6.1.5. Ukupna korekcija za 2019. godinu

U 2019. godini korekcija po osnovu troškova poslovanja iznosi 48.873,79 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta, po osnovu prihoda od naknade za rad Operatora tržišta 71.046,27 € u korist Operatora tržišta i po osnovu ostalih prihoda 211,02 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta. U skladu sa navedenim, kumulativno odstupanje u 2019. godini utvrđeno je u iznosu od **21.961,46 €, u korisnika usluga Operatora tržišta** (48.873,79 € - 71.046,27 € + 211,02 €), i prikazano je u Tabeli 3.

*Tabela 3. Prikaz ukupne korekcije za 2019. godinu*

R.b.	Korekcije 2019. godine	Iznos korekcija €	U korist
1	Troškovi poslovanja	48.873,79	korisnika usluga Operatora tržišta



2	Prihod po osnovu naknade za rad	-71.046,27	Operatora tržišta
3	Trošak amortizacije	0,00	korisnika usluga Operatora tržišta
4	Ostali prihodi	211,02	korisnika usluga Operatora tržišta
<b>Ukupno (1 + 2 + 3 + 4)</b>		<b>21.961,46</b>	Operatora tržišta

### 3.6.2. Korekcije za 2020. godinu

#### 3.6.2.1. Korekcija troškova poslovanja za 2020. godinu

Odlukom o utvrđivanju naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, broj 19/3309-22 od 2.12.2019. godine, (u daljem tekstu: Odluka broj 19/3309-22) utvrđeni su troškovi poslovanja za 2020. godinu u iznosu od **713.199,57 €**. U okviru troškova poslovanja utvrđeni su:

- troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 486.631,20 €,
- troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 4.567,50 €,
- troškovi usluga trećih lica u iznosu od 82.390,83 €,
- troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja u iznosu od 65.271,66 €,
- troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 12.578,12 €,
- troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u iznosu od 2.537,50 €,
- ostali troškovi poslovanja u iznosu od 40.262,91 €,
- parameter Zp u iznosu od 18.959,85 €.

Uz Zahtjev dostavljena je dokumentacija, zaključni list glavne knjige i analitičke kartice za troškove poslovanja za 2020. godinu, na osnovu kojih je utvrđeno da su troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od **638.440,37 €**, i to:

- troškovi zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od 469.937,80 € (konta broj: 5200, 5201, 5204, 5210, 5211, 5260, 5293, 5294, 5296, 5297, 5299, 5541, 5569),

- troškovi rezervnih djelova i materijala u iznosu od 2.700,69 €, (konta broj: 5121, 5123, 5124, 5129, 5120),
- troškovi usluga trećih lica u iznosu od 52.988,14 € (konto broj: 5334, 5320, 5329, 5503, 5501, 5505, 5504, 5502, 5391, 5506, 5509, 5599),
- troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja u iznosu od 50.397,92 € (konto broj: 5312, 5520, 5524, 5530, 5532),
- troškovi usluga telekomunikacija u iznosu od 8.326,40 € (konto broj 5312),
- troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom u iznosu od 3.829,74 € (konta broj: 5554, 5509, 5592), i
- ostali troškovi poslovanja u iznosu od 50.259,68 € (konta broj: 5130, 5132, 5133, 5540, 5549, 5565, 5599, 5509, 2490).

Analizom podataka i dokumentacije dostavljene uz Zahtjev utvrđeno je da su svi troškovi poslovanja, osim troškova koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom i ostalih troškova poslovanja, u 2020. godini ostvareni u manjem iznosu od iznosa utvrđenog Odlukom broj 19/3309-22, pa se u skladu sa članom 18 stav 2 tač. 1 i 2 Pravila utvrđuje korekcija troškova zarada i drugih ličnih primanja, troškova rezervnih djelova i materijala, troškova usluga trećih lica, troškova tekućih bankarskih usluga, poštanskih troškova i troškova osiguranja, troškova usluga telekomunikacija za 2020. godinu u iznosu od **67.088,36 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta** ((486.631,20 € + 4.567,50 € + 82.390,83 € + 65.271,66 € + 12.578,12 €)-(469.937,80 € + 2.700,69 € + 52.988,14 € +50.397,92 € + 8.326,40 €)).

U skladu sa članom 18 stav 2 tačka 1 Pravila vrše se korekcije odstupanja na više ili na niže ostvarenih troškova koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom u odnosu na utvrđene, te se stoga utvrđuje korekcija u iznosu od **1.292,24 € u korist Operatora tržišta** (3.829,74 € - 2.537,50 €).

U skladu sa članom 18 stav 2 tačka 4 Pravila vrši se korekcija odstupanja ostvarenog od utvrđenog parametra Zp , kao i iznos sredstava koji nije ostvaren za namjenu za koju je odobren. Za 2020. godinu je utvrđen parameter Zp u iznosu od 18.959,85 €, za nabavku poslovnog prostora. S obzirom da nabavka nije realizovana, utvrđuje se korekcija u iznosu od **18.959,85 €, u korist korisnika usluga Operatora tržišta**.

U skladu sa članom 14 stav 4 Metodologije, a u vezi sa članom 18 stav 2 tačka 3 Pravila, Agencija je zatražila obrazloženja odstupanja ostalih troškova poslovanja od strane COTEE-a.

COTEE je, uz dopis broj 21/1355-3 od 23.09.2021. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 21/3215-3 od 24.09.2021. godine, dostavio obrazloženje u kome se navodi da su razlozi odstupanja u ostvarenju ostalih troškova poslovanja od utvrđenog iznosa u novonastalim troškovima članarine, odnosno naknade za registraciju kod "Berza električne energije" DOO Podgorica, za koju je dostavljena faktura, na osnovu koje je utvrđeno je da trošak naknade za registraciju iznosio 15.000 €. Dodatno u 2020. godini COTEE je, kako navodi, donirao Nacionalnom koordinacionom tijelu Crne Gore za zarazne bolesti sredstva u iznosu od 10.000 € u cilju suzbijanja pandemije izazvane korona virusom, o čemu je dostavljena Odluka o uplati sredstava.

Na osnovu dostavljenih obrazloženja i dokumentacije utvrđeno je da je trošak nastao po osnovu registracije na Berzi električne energije u iznosu od 15.000 € opravdan, dok se iznos od 10.000,00 € ne može prenijeti na naknadu za rad Operatora tržišta za 2022. godinu s obzirom da je riječ o donaciji. Dodatno, Odlukom broj 19/3309-22 troškovi reprezentacije koji su ostvareni u iznosu od 761,87 € nijesu utvrđeni kao opravdani. Uzimajući navedeno u obzir korekcija ostalih troškova poslovanja za 2020. godinu iznosi **9.996,77 € u korist Operatora tržišta** (50.259,68 € - 40.262,91 €).

Polazeći od izloženog utvrđuje se korekcija troškova poslovanja za 2020. godinu u iznosu od - - **74.759,20 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta** (67.088,36 € - 1.292,24 € + 18.959,85 € - 9.996,77 €).

### **3.6.2.2. Korekcija prihoda po osnovu naknade za rad operatora tržišta za 2020. godinu**

Odlukom 19/3309-22 utvrđen je regulatorno dozvoljeni prihod po osnovu naknade za rad za 2020. godinu u iznosu od **706.233,00 €**.

Uz Zahtjev su dostavljene analitičke kartice za prihod po osnovu naknade za rad Operatora tržišta za 2020. godinu, i to:

- 60301 - Prihodi RDP ino partneri (15.117,95 €);
- 610221 - Prihodi RDP EPCG – Elektroprivreda CG AD Niksic (153.756,23 €);
- 610221- Prihodi RDP – Hidroenergija Montenegro DOO Berane (17.584,49 €);

- 610221 - Prihodi RDP – Sinergy DOO Podgorica (1.678,48 €);
- 610221 - Prihodi RDP – Igma Energy DOO Andrijevica (3.545,83 €);
- 610221 - Prihodi RDP – CGES Crnog.Elektropren.Sistem AD (183.685,23 €);
- 610221- Prihodi RDP – Uniprom DOO Niksic (18.141,20 €);
- 610221- Prihodi RDP – Kronor DOO Beograd (15.627,11 €);
- 610221- Prihodi RDP – Krnovo Green Energy Podgorica (130.996,73 €);
- 610221- Prihodi RDP - Hydro Bistrica DOO Podgorica (7.505,24 €);
- 610221- Prihodi RDP - Nord Energy Andrijevica (1.899,67 €);
- 610221- Prihodi RDP - Energija Gas and Power DOO (4.337,70 €);
- 610221- Prihodi RDP – Invicta DOO Podgorica (370,26 €);
- 610221- Prihodi RDP - Eco Solar System DOO Danilovgrad (761,90 €);
- 610221- Prihodi RDP - Bar - Kod DOO Podgorica (579,52 €);
- 610221- Prihodi RDP - Možura Wind Park DOO Podgorica (91.482,87 €);
- 610221- Prihodi RDP - CEDIS DOO Podgorica (91.810,32 €);
- 610221- Prihodi RDP - Simes Inženjering Podgorica (962,53 €);
- 610221- Prihodi RDP - Small hydro power plan "Mojanska" DOO (7.941,30 €);
- 610221- Prihodi RDP - Small hydro power plan "Kutska" DOO (3.809,72 €);
- 610221- Prihodi RDP - BB Hidro DOO Podgorica (619,00 €);
- 610221- Prihodi RDP - Power AB Group Kolašin (256,31 €);
- 610221- Prihodi RDP - Alliance DOO Podgorica (82,57 €);
- 610221- Prihodi RDP - Viridi Progressum DOO Kolašin (319,33 €);
- 610221- Prihodi RDP – FSCG Fudbalski savez Crne Gore (6,85 €);
- 610221- Prihodi RDP - Zeta Energy Danilovgrad (1.306,82 €).

Na osnovu navedene dokumentacije utvrđeno da je prihod po osnovu naknade za rad Operatora tržišta u 2020. godini ostvaren u iznosu od **754.185,16 €**.

Kako je prihod od naknade za rad operatora tržišta u 2020. godini ostvaren u iznosu od 754.185,16 €, a utvrđen u iznosu od 706.233€, utvrđuje se korekcija u iznosu od **47.952,16 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta** (754.185,16 € - 706.233,00 €).

### **3.6.2.3. Korekcija amortizacije za 2020. godinu**

Odlukom broj 19/3309-22 trošak amortizacije za 2020. godinu utvrđen je na osnovu: vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2018. godine, uvećane za vrijednost osnovnih sredstava čija je nabavka odobrena za godinu podnošenja zahtjeva i za regulatorni period za koji se prihod utvrđuje, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalne metode amortizacije. Kako je vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2018. godine bila konačan podatak u momentu donošenja navedene odluke, u tom dijelu nema osnova za vršenje korekcija po osnovu amortizacije. Za 2020. godinu je utvrđen i trošak amortizacije po osnovu planirane nabavke poslovnog prostora u iznosu od 11.418,75 €. S obzirom da nabavka poslovnog prostora nije realizovana, utvrđuje se korekcija amortizacije u iznosu od **11.418,75 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta**, u skladu sa članom 18 stav 4 Pravila.

### **3.6.2.4. Korekcija ostalih prihoda za 2020. godinu**

Odlukom broj 19/3309-22 nijesu utvrđeni ostali prihodi za 2020. godinu.

Analizom podataka i dokumentacije dostavljene uz Zahtjev utvrđeno je da su ostali prihodi u periodu 01.01-31.12.2020. godine ostvareni u iznosu od **835,63 €** (analitička kartica 6406 – prihodi od povraćaja poreskih dažbina koji se onose na refundaciju naknade) po osnovu refundacije naknada, pa se u skladu sa članom 18 stav 5 Pravila utvrđuje korekcija u tom iznosu **u korist korisnika usluga Operatora tržišta**.

### **3.6.2.5. Ukupna korekcija za 2020. godinu**

U 2020. godini korekcija po osnovu troškova poslovanja iznosi 79.707,43 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta, po osnovu prihoda od naknade za rad Operatora tržišta 47.952,16 € u korist <sup>69</sup>

korisnika usluga Operatora tržišta, po osnovu amortizacije 11.418,75 € korist korisnika usluga Operatora tržišta i po osnovu ostalih prihoda 835,63€, u korist korisnika usluga Operatora tržišta. U skladu sa navedenim, kumulativno odstupanje u 2020. godini utvrđeno je u iznosu od **134.965,74 €**, u korisnika usluga Operatora tržišta (74.759,20 € + 47.952,16 € + 11.418,75 + 835,63 €), i prikazano je u Tabeli 4.

*Tabela 4. Prikaz ukupne korekcije za 2020. godinu*

R.b.	Korekcije 2020. godine	Iznos korekcija €	U korist
1	Troškovi poslovanja	74.759,20	korisnika usluga Operatora tržišta
2	Prihod po osnovu naknade za rad	47.952,16	korisnika usluga Operatora tržišta
3	Trošak amortizacije	11.418,75	korisnika usluga Operatora tržišta
4	Ostali prihodi	835,63	korisnika usluga Operatora tržišta
<b>Ukupno (1 + 2 + 3 + 4)</b>		<b>134.965,74</b>	korisnika usluga Operatora tržišta

Ukupne korekcije za 2019. i 2020. godinu iznose **113.004,28 € u korist korisnika usluga Operatora tržišta** (21.961,46 € - 134.965,74 €), a u skladu sa članom 19 stav 1 Pravila utvrđene korekcije se primjenjuju u prvoj godini narednog regulatornog perioda, odnosno u 2022. godini, pa je odlučeno kao u tački 2 dispozitiva ove odluke.

### 3.7. Regulatorno dozvoljeni prihod Operatora tržišta za 2022. godinu

Na osnovu prethodno navedenog, regulatorno dozvoljeni prihod Operatora tržišta za 2022. godinu utvrđen je u iznosu od **709.935,33 €**, pa je odlučeno kao u tački 1 dispozitiva ove odluke, a njegova struktura je prikazana u Tabeli 5.

Tabela 5. Struktura regulatorno dozvoljenog prihoda

Kategorije obračuna		Zahtijevano 2022	Utvrđeno 2022	Razlika €	Razlika %
a.	Troškovi poslovanja	945.834,94	773.996,55	-171.838,39	-18,17%
b.	Troškovi amortizacije	23.019,29	23.019,29	0,00	0,00%
c.	Izdaci za nabavku osnovnih sredstava	1.181.711,00	43.262,85	-1.138.448,15	-
d.	Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti	12.485,02	10.216,75	-2.268,27	-18,17%
e.	Ostali prihodi	0,00	27.555,83	27.555,83	-
f.	Korekcije	0,00	113.004,28	113.004,28	-
<b>REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD ZA TRANSPONOVANJE U NAKNADU (a+b+c+d-e-f)</b>		<b>2.163.050,25</b>	<b>709.935,33</b>	<b>-1.453.114,92</b>	<b>-67,18%</b>

### 3.8. Obračunske veličine

U nastavku su prikazane obračunske veličine koje se koriste za proračun naknada za rad Operatora tržišta za 2022. godinu, u skladu sa članom 22 Metodologije.

- $E_{t+n}^{PP}$  353.938.027 kWh, količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača dobijena kao prosjek veličina na osnovu dokumentacije dobijene od strane COTEE, u 2019. godini (269.161.723 kWh) i 2020. godini (396.326.179 kWh), kao i planirane energije za 2022. godinu (396.326.179 kWh).

S obzirom da Dugoročni energetske bilans Crne Gore za period od 2020. do 2022. godina, koji je donijela Vlada Crne Gore, ne sadrži podatke o količini proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača za 2022. godinu, Agencija je primijenila član 45 stav 3 Zakona, kojim je propisano da ako u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada iznos određene energetske veličine ili finansijske vrijednosti nije moguće utvrditi primjenom postupaka i kriterijuma koje je Agencija utvrdila, Agencija, ili energetske subjekat uz saglasnost Agencije, te iznose utvrđuje procjenom na osnovu podataka iz poslednje godine za koju postoje konačni podaci. U skladu sa navedenim, Agencija je utvrdila planiranu proizvodnju povlašćenih proizvođača u 2022. godini jednaku ostvarenju ove grupe proizvođača u 2020. godini (396.326.179 kWh).

- $E_{t+n}^S$  = 2.986.910.000 kWh, količina električne energije za potrebe kupaca priključenih na distributivni i prenosni sistem dobijena kao prosjek ostvarenja dobijenih od strane CEDIS i CGES u 2019. godini (2.966.990.000 kWh) i 2020. godini (2.818.990.000 kWh), kao i energije planirane Dugoročnim energetske bilansom za 2022. godinu (3.174.750.000 kWh).
- $E_{t+n}^{JS}$  = 1.411.698.248 kWh, količina električne energije za potrebe domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstava dobijena kao prosjek ostvarenja dobijenih od strane Elektroprivrede Crne Gore u 2019. godini (1.395.849.780 kWh) i 2020. godini (1.326.932.964 kWh), kao i energije planirane Dugoročnim energetske bilansom za 2022. godinu (1.512.312.000 kWh).
- $BK$  = 387.433, broj kupaca iz kategorije domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstava dobijen kao prosjek ostvarenja dobijenih od strane EPCG u 2019. godini (380.004) i 2020. godini (387.401), kao i broja kupaca iz ove kategorije planiranog Dugoročnim energetske bilansom za 2022. godinu (394.894).



- $E_{t+n}^P = 3.123.655.306$  kWh, količina proizvedene električne energije, osim električne energije proizvedene od strane povlašćenih proizvođača, dobijena kao prosjek ostvarenja dobijenih od strane CEDIS, CGES i COTEE u 2019. godini (3.113.698.277 kWh) i 2020. godini (2.828.873.821 kWh), kao i energije planirane Dugoročnim energetskim bilansom, uzimajući u obzir planiranu proizvodnju povlašćenih proizvođača dostavljenu od strane COTEE, za 2022. godinu (3.428.393.821 kWh).
- $BT = 8$ , broj trgovaca koji realizuju interne transakcije, računat u skladu sa podacima dostavljenim dopisom od strane COTEE, kao prosjek broja trgovaca koji su bili registrovani u 2019. godini (7) i u 2020. godini (8), kao i planiranog broja trgovaca za 2022. godinu (9).

### **3.9. Naknade za rad Operatora tržišta za 2022. godinu**

U skladu sa članom 13 stav 1 Metodologije prihod koji se transponuje u naknade sastoji se iz tri dijela: dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna, dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova i dio prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača.

Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna transponuje se na operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema, snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca i proizvođače koji su balansno odgovorni, saglasno članu 13 stav 2 Metodologije.

Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova transponuje se na operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema, snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca, proizvođače koji su balansno odgovorni i trgovce, saglasno članu 13 stav 3 Metodologije.

Dio prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača transponuje se na povlašćene proizvođače, saglasno članu 13 stav 4 Metodologije.

Regulatorno dozvoljeni prihod za rad Operatora tržišta za 2022. godinu utvrđen je na sljedeći način:

1. Dio prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača ( $RDP_{t+n}^{PP}$ ) predstavlja 35% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda, odnosno 248.477,37 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka a dispozitiva ove odluke.

2. Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna predstavlja 50% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda, odnosno 354.967,67 €. Ovaj dio prihoda se transponuje na:
- 1) operatora prenosnog sistema u iznosu od 40%, što predstavlja 20% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{OPSB0} = 40\% \cdot 50\% \cdot RDP$ ), odnosno 141.987,07 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka b dispozitiva ove odluke;
  - 2) operatora distributivnog sistema u iznosu od 20%, što predstavlja 10% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{ODSB0} = 20\% \cdot 50\% \cdot RDP$ ), odnosno 70.993,53 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka c dispozitiva ove odluke;
  - 3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca u iznosu od 20%, što predstavlja 10% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{SBO} = 20\% \cdot 50\% \cdot RDP$ ), odnosno 70.993,53 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka d dispozitiva ove odluke;
  - 4) proizvođače koji su balansno odgovorni u iznosu od 20%, što predstavlja 10% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{PBO} = 20\% \cdot 50\% \cdot RDP$ ), odnosno 70.993,53 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka e dispozitiva ove odluke.
3. Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova predstavlja 15% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda, odnosno 106.490,30 €. Ovaj dio prihoda se transponuje na:
- 1) operatora prenosnog sistema u iznosu od 40%, što predstavlja 6% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{OPSVR} = 40\% \cdot 15\% \cdot RDP$ ), odnosno 42.596,12 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka b dispozitiva ove odluke;
  - 2) operatora distributivnog sistema u iznosu od 20%, što predstavlja 3% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{ODSVR} = 20\% \cdot 15\% \cdot RDP$ ), odnosno 21.298,06 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka c dispozitiva ove odluke;
  - 3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca u iznosu od 15%, što predstavlja 2,25% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{SVR} = 15\% \cdot 15\% \cdot RDP$ ), odnosno 15.973,55 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka d dispozitiva ove odluke;

- 4) proizvođače koji su balansno odgovorni u iznosu od 15%, što predstavlja 2,25% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{PVR} = 15\% \cdot 15\% \cdot RDP$ ), odnosno 15.973,55 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka d dispozitiva ove odluke;
- 5) trgovce koji realizuju interne transakcije, u iznosu od 10%, što predstavlja 1,5% ukupnog regulatorno dozvoljenog prihoda ( $RDP_{t+n}^{TVR} = 10\% \cdot 15\% \cdot RDP$ ), odnosno 10.649,03 €, pa je odlučeno kao u tački 3 podtačka f dispozitiva ove odluke.

Naknada za rad Operatora tržišta za 2022. godinu utvrđuje se na sljedeći način:

1. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju povlašćeni proizvođači, izračunava se na sljedeći način i iskazuje u c€/kWh:

$$N_{t+n}^{PPI} = \frac{RDP_{t+n}^{PP}}{E_{t+n}^{PP}}$$

gdje je:

- $RDP_{t+n}^{PP} = 248.477,37$  €;
- $E_{t+n}^{PP} = 353.938.027$  kWh.

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju povlašćeni proizvođači, utvrđena je u iznosu  $N_{t+n}^{PPI} = \mathbf{0,0702 \text{ c€/kWh}}$ , pa je odlučeno kao u tački 4 dispozitiva ove odluke.

2. Naknada za rad operatora tržišta koju plaća operator prenosnog sistema izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec:

$$N_{t+n}^{OPS} = \frac{RDP_{t+n}^{OPPSBO} + RDP_{t+n}^{OPPSVR}}{12}$$

gdje je:

- $RDP_{t+n}^{OPPSBO} = 141.987,07$  €;
- $RDP_{t+n}^{OPPSVR} = 42.596,12$  €.

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju plaća operator prenosnog sistema, utvrđena je u iznosu od  $N_{t+n}^{OPS} = \mathbf{15.381,93 \text{ €/mjesec}}$ , pa je odlučeno kao u tački 5 dispozitiva ove odluke.

3. Naknada za rad operatora tržišta koju plaća operator distributivnog sistema izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec:

$$N_{t+n}^{ODS} = \frac{RDP_{t+n}^{ODSBO} + RDP_{t+n}^{ODSVR}}{12}$$

gdje je:

- $RDP_{t+n}^{ODSBO} = 70.993,53 \text{ €};$
- $RDP_{t+n}^{ODSVR} = 21.298,06 \text{ €}.$

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju plaća operator distributivnog sistema, utvrđena je u iznosu od  $N_{t+n}^{ODS} = \mathbf{7.690,97 \text{ €/mjesec}}$ , pa je odlučeno kao u tački 6 dispozitiva ove odluke.

4. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači, snabdjevači posljednjeg izbora i ranjivih kupaca izračunava se na sljedeći način i iskazuje u c€/kWh:

$$N_{t+n}^{Si} = \frac{RDP_{t+n}^{SBO} + RDP_{t+n}^{SVR}}{E_{t+n}^S}$$

gdje je:

- $RDP_{t+n}^{SBO} = 70.993,53 \text{ €};$
- $RDP_{t+n}^{SVR} = 15.973,55 \text{ €};$
- $E_{t+n}^S = 2.986.910.000 \text{ kWh}.$

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači, snabdjevači posljednjeg izbora i ranjivih kupaca, utvrđena je u iznosu od  $N_{t+n}^{Si} = \mathbf{0,0029 \text{ c€/kWh}}$ , pa je odlučeno kao u tački 7 dispozitiva ove odluke.

Naknada za rad operatora tržišta koju snabdjevač, koji je imao status javnog snabdjevača, naplaćuje od krajnjih kupaca, dok se primjenjuju Zakonom propisana ograničenja formiranja cijena, izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kupcu/mjesec:

$$N_{t+n}^{JS} = \frac{N_{t+n}^{Si} + E_{t+n}^{JS}}{BK * 12}$$

gdje je:

- $N_{t+n}^{Si} = 0,0029 \text{ c€/kWh}$ ;
- $E_{t+n}^{JS} = 1.411.698.248 \text{ kWh}$ ;
- $BK = 387.433$ .

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju snabdjevač koji je imao status javnog snabdjevača naplaćuje od krajnjih kupaca, utvrđena je u iznosu od  $N_{t+n}^{JS} = \mathbf{0,0088 \text{ €/kupcu/mjesecu}}$ , pa je odlučeno kao u tački 8 dispozitiva ove odluke.

5. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju proizvođači koji su balansno odgovorni izračunava se na sljedeći način i iskazuje u c€/kWh:

$$N_{t+n}^{Pi} = \frac{RDP_{t+n}^{PBO} + RDP_{t+n}^{PVR}}{E_{t+n}^P}$$

gdje je:

- $RDP_{t+n}^{PBO} = 70.993,53 \text{ €}$ ;
- $RDP_{t+n}^{PVR} = 15.973,55 \text{ €}$ ;
- $E_{t+n}^P = 3.123.655.306 \text{ kWh}$ .

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju proizvođači koji su balansno odgovorni, utvrđena je u iznosu od  $N_{t+n}^{Pi} = \mathbf{0,0028 \text{ c€/kWh}}$ , pa je odlučeno kao u tački 9 dispozitiva ove odluke.

6. Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju trgovci izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec/trgovac:

$$N_{t+n}^T = \frac{RDP_{t+n}^{TVR}}{BT * 12}$$

gdje je:

- $RDP_{t+n}^{TVR} = 10.649,03 \text{ €}$ ;
- $BT = 8$ .

U skladu sa navedenim, naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju trgovci, utvrđena je u iznosu od  $N_{t+n}^T = 110,93 \text{ € / mjesec}$ , pa je odlučeno kao u tački 10 dispozitiva ove odluke.

Na osnovu svega naprijed navedenog odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke. Ova odluka objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije, u skladu sa članom 19 stav 2 Metodologije, pa je odlučeno kao u tački 11 dispozitiva ove odluke.

**Uputstvo o pravnom sredstvu:** Protiv ove odluke se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema.

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević, s.r.